

THE VOICE OF SLOVENIA

informativni center avstralija - novice iz slovenije, o slovcnih v avstraliji in po svetu
information centre australia - news from slovenia, about slovenians in australia and around the world
ZA OBSTOJ SLOVENSKEGA JEZIKA IN KULTURE. ZA ŽIVLJENJE SLOVENSKE SKUPNOSTI V AVSTRALJI. ZA VSE SLOVENCE!

Leto 7 / št.151 November 1999 - \$ 4.00 Sydney - Australia <http://www.glasslovenije.com.au>

Primorska jadralka Tomaž Čopi in Mitja Margon pridno trenirata v sydneyskem zalivu

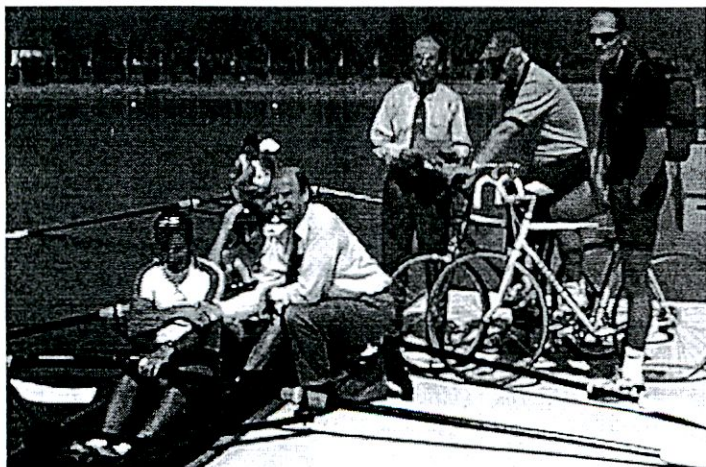
SYDNEY /GLAS SLOVENIJE/ - Slovenska vrhunska športnika - jadralka Tomaž Čopi in Mitja Margon sta se prebila v sam svetovni vrh in bosta nastopila na olimpijskih igrah med tekmovalci razreda 470. Letos jima pomaga pri treningih Samo Potokar, bivši svetovni vice prvak v jadranju. V Bayswater Bay-u bodo fantje trenirali do 20. decembra. Če bi naša jadralka kdo želel sponzorirati ali jima pomagati na kakršen koli način naj pokliče telefonsko številko (02-98991131)

Slovenska veslaška ekipa sprejeta pri županu občine Penrith v Sydneyu

SYDNEY, 26.11.1999 (STANKA GREGORIČ, FLORJAN AUŠER) - V petek, 26. novembra 1999 je John Bateman, župan Penritha, sydneyskega okraja, kjer se nahaja Regata stadion - olimpijski veslaški objekt - sprejel slovensko veslaško ekipo, ki se nahaja v Sydneyu na treningih. V ekipi so: Iztok Čop, Luka Špič, Rok Kolander, Matej Prelog, Gregor Sračnik in Miha Piriš ter trenerja Miloš Janša in Dušan Jurše. Ob sprejemu je bil navzoč tudi Alfred Brežnik, ataše slovenske olimpijske reprezentance in generalni častni konzul RS v Sydneyu. Župan John Bateman je podaril slovenskim športnikom lepo urejeno mapo z raznimi brošurami in značko občine Penrith, trenerjema pa za nameček še spray proti muham; tudi Alfred Brežnik in župan Bateman sta si izmenjala darila. Župana je zanimalo ali so športni objekti v Penrithu dobri, kakšni so pogoji za treninge in tekmovalništvo. Fantje pa so povedali, da se v Avstraliji počutijo zelo dobro in tudi s treningi in namestitvijo so zadovoljni. Zahvalili so se med drugim tudi Alanu Bexterju, ki v imenu občine skrbi za udobje športnikov. Na sprejemu pri županu so bili še generalni direktor občine Penrith Alan Travers ter predstavniki slovenskih medijev iz Sydneya.

Fotografija F.A.: veslači, manager Penrith Regata Centra, Alfred Brežnik in trenerja s kolesi.

Letos imamo Slovenci v Avstraliji dve maturantki v Melbournu in dve v Sydneyu

**SYDNEY, MELBOURNE /GLAS SLOV-
VENIJE/** - V soboto, 27. novembra je bil v Klubu Triglav 20. Maturantski ples. Predsednica Slovenskega šolskega odbora in učiteljica so-

botnega pouka slovenščine v Bankstownu Marie Williamson je predstavila gostom maturantki Martino Spinčič in Gordanu Kajkut, ki sta se priselili v Avstralijo ena pred dvema leti, druga pred štirimi. Med častnimi gosti so bili še Helena Drnovšek Zorko, odpravnica poslov Veleposlaništva RS iz Canberre, Alfred Brežnik, častni generalni konzul RS iz Sydneya, pater Valerijan Jenko, pater Filip Rupnik, Karl Pelcar, predsednik Kluba Triglav, dolgoletna učiteljica in predsednica Slovenskega šolskega odbora NSW Mariza Ličan, Kristina Šuber, učiteljica Slomškove šole v Merrylandsu, Lojze Košorok kot predstavnik Slovenske izseljenske matice, Mira Smrdel, predsednica Slovenskega društva Sydney, Florjan Auser v imenu Glasa Slovenije in Slovenske TV 31 Sydney, slovenska veslaška ekipa s trenerjema ter drugi.

Nastopili so mešani pevski zbor iz Merrylandsa, moški pevski zborček iz Triglava, folklorna skupina Slovenskega društva Sydney Mali Prešeren, pevka iz Slovenije Majda Kosovel in drugi. Prvi tajnik Slovenskega šolskega odbora Alfred Brežnik je predal maturantkama spominsko plaketo.

V Melbournu sta maturantki Iris Dietner in Vendy Cestnik, vendar letos maturantskega plesa nimajo namena organizirati.

O maturantskem plesu in o začetnikih slovenskega šolstva v NSW na str.13

Učiteljica Marie Williamson s študentkama /Foto F.A./

Pela nam je Majda Kosovel

SYDNEY /GLAS SLOVENIJE/ - Nekoč je pela pri ansamblu Vrtnica in pri Lauffarjih, ki bodo gostovali decembra v Sydneyu in zabavali Triglavčane tudi za silvestrovo. Zdaj se je podala na samostojno pot in... Majda Kosovel se pripravlja na svoj CD. V Sydneyu je bila nekaj tednov na počitnicah in v tem času je zabavala rojake s svojim lepim glasom. Tudi gledalci Slovenske TV 31 - Sydney so jo imeli priložnost videti in slišati na slovenskih oddajah.

Majda Kosovel /Foto: F.A./

Ob izgubi najstarejšega in najbolj slavnega olimpijskega športnika Slovenije Leona Štuklja izražamo Olimpijskemu komiteju Slovenije in družini pokojnika naše globoko sožalje. Njegova smrt je pretresla vse avstralske Slovence. Uredništvo

OLIMPIJSKI KOMITEJ
SLOVENIJE

Slovenska hiša
Olimpijske igre
Sydney 2000

Slovensko hišo so do sedaj sponzorirali iz slovenske skupnosti v Avstraliji sledeči:

**Glavni sponzor
v Avstraliji:**

St. John's Community Club -Klub Triglav Sydney

Sponzorji:

Slovensko društvo Sydney
Versko in kulturno središče sv. Rafaela Merrylands
Igralska družina Merrylands
Slovenski klub Perth
Organizator vabi k sponzorstvu vse avstralske Slovence!
*Alfred Brežnik,
ataše slovenske olimpijske reprezentance
Sydney 2000*

**Iz dnevnik
urednice**

Stanke Gregorič

Nedelja, 14. november

Nedeljski večer obogati telefonski klic: V Sydneyu so novinarji mariborskega Večera, med njimi urednik Milan Predan, Darka Zvonar - Predan in Melita Forstnerič - Hajnšek. Melita me želi videti, zato jih povabimo v uredništvo Glasa Slovenije. Melita je hčerka Franceta Forstneriča, slovenskega publicista in pesnika, ki je za življenjsko delo prav pred kratkim prejel Glazerjevo nagrado. Francetova soproga, pokojna Marija je bila vzgojiteljica, skupaj sva delali v Tomšičevem drevoredu v Mariboru. Melita takrat ni bila stara niti tri leta, bila je lep plavalas otrok z modrimi očmi. Tudi tokrat se, po tolikih letih, pred menoj pojavi modrooka plavalaska in z njo soprog. Njun sin je že na fakulteti, ta mlajši pa je star osem let. Z Večerovci prideta v Sydney tudi Elica in Vinko Rizmal, ki ta dan posvetita Mariborčanom, pripeljeta se z letalom iz Melbourn, posebej za to priložnost.

Beseda za besedo, čas mine kot bi pihnil. Melita pokliče očeta v Maribor, ga preseneti: pri Stanki smo v Sydneyu! Nanizamo še veliko zgodb o znanjih iz preteklosti. Nič uradnega, na obisku so privatno. Uredniku Predanu se ne utegnem niti zahvaliti za pošiljanje Večera, ki mi vedno prinese košček mojega Maribora - poseben občutek! Florjan obenem z Miriam končuje napovedovalni tekst za Slovensko TV 31 - Sydney, še jaz napišem in posnamem kratek tekst... in noč se prevesi v rano ponedeljkovo jutro... saj ene goste odpeljeva na letališče, druge pa v hotel.

Ponedeljek, 15. november

Ko si sprejet v Društvo novinarjev Slovenije in v Društvo športnih novinarjev Slovenije moraš podpisati izjavo, da se strinjaš z novinarskim kodeksom. Slovenski kodeks govori na petih straneh o dolžnostih in pravicah novinarja in med drugim že v začetku določa:

- NOVINARJEVA TEMELJNA OBVEZNOST JE RESNIČNO IN NEPONAREJENO OBVEŠČANJE JAVNOSTI...
- IZPUŠČANJE BISTVENIH IN NOVINARJU ZNANIH DEJSTEV, PRIKRIVANJE IN ZAPIRANJE INFORMACIJ ALI PONAREJANJE DOKUMENTOV JE V NASPROTUJ S KODEKSOM.
- NORMA RESNIČNOSTI VELJA ZA BESEDILLO, SLIKO IN ZVOK... NESPREJEMLJIVA JE ZLORABA Z REZANJEM, MONTAŽO ALI NA NAČIN, KI PONAREJA BISTVO VIRA...
- PLAGIAT JE NEZDRUŽLJIV Z NOVINARSKIM KODEKSOM...

Toda po mnenju nekaterih naj bi bili novinarji tisti serviserji, ki bi morali pisati z zaprtimi očmi in z gluhi ušesi. Veliko je tudi užaljenosti, če novinar zapiše mnenje, ki ni povsedeči temu ali onemu pa četudi so vse zapisane besede ena sama Resnica!

Takrat, ko je treba za kakšno grdobijo poiskati dežurnega krivca, tega najdejo pri tistem novinarju, ki je grdobijo razkril, razmišlja v Delu urednik Mitja Meršol.

Po tem receptu nas delijo predvsem novinarski moralisti, pravi Meršol, jaz pa dodajam da največkrat tudi ljudje, ki ne morejo iz svoje enostranske kože. Ti kar naprej opozarjajo: si preoster, si prenegel, ne piši tega, ne piši onega... ti jim pa z nasmeškom odgovoriš nazaj v udobne fotelje, kjer zleknjeno sanjarijo in gledajo televizijo, torej jim odgovoriš (ne vprašaš), ali res! In greš svoje novinarsko pot naprej, tisto, ki ti jo narekuje vest. Ta pa trka na tvoja vrata vsakokrat ko vagaš ali bi to novico uvrstil v časopis ali ne. Nekateri bi tudi radi z novinarjem ali dotičnim časopisom manipulirali.

So tudi novinarji, ki že kar po ustaljeni šabloni novice frizirajo, olepšujejo ali pa jih kar izpuščajo iz poročanja. Takšni poročevalci spijo na lovorikah lažnega miru, ker svoje lastne VESTI kot da nimajo. Če bi jo imeli bi jim že potrkala na vrata in jih opozorila, da ne delajo prav. Zadeva je še hujša, če uporabljajo pri obelodanjenju svojih kritičnih pripomb druge - se pravi da jim prepuščajo naj operejo umazano perilo za njih. Ozkoglednim ljudem ali tistim, ki ne znajo razmišljati s svojimi možgani so takšni poročevalci sicer na prvi pogled všeč, vendar jih večina zaradi tega na koncu koncev ne spoštuje, za hrbotom jih celo neprenehoma kritizira, zdijo se jim dolgočasni in sprenevedavi.

Zgodba zase je novinarski plagiat s katerim se srečujemo vsakodnevno (še posebej ko gre za naše lastne informacije, posnetke, fotografije in drugo), se pravi, da novinar - poročevalec ne citira vira od kod je kaj vzel. Določila Copy Righta so danes v svetu vse strožja.

Mitja Meršol pa v svojem razmišljanju o novinarstvu še piše: "...Američani so poskrbeli tudi za to, da se je novinarjev prijel vzdevek brskalci po blatu..." Če blata ne bi bilo tudi novinarji ne bi mogli brskati po njem. Če ne bi bilo krivcev, ki grdobije počenjajo, tudi pisati o tem ne bi bilo mogoče!

Ponedeljek, 22. november

Vse bolj je čutiti razgibanost časa pred olimpijskimi igrami Sydney 2000. Potrebno je opraviti toliko intervjujev, zbrati na desetine posnetkov - tu je zmaga slovenskega kolesarja Gorazda Štangelja in uspeh celotne slovenske kolesarske ekipe, uspeh strelcev - invalidov, posebej nepričakovanih pet odličij, ki si jih pribori Franc Pinter, trenutno je tukaj ekipa veslačev in tukaj sta jadralca Čopi in Margon; v Canberri pa je bilo potrebno opraviti še pogovor s plavalko Metko Sparovec, ki bo letos proglašena za najboljšo športnico Slovenije. Torej: naj živi olimpijski duh! Pravijo, zdrav duh v zdravem telesu! In pogled na naše zdrave, rasne fante in dekleta je res posebno zadovoljstvo.

Torek, 23. november

S pošto pride nekaj časopisov in revij iz Slovenije. Iz njih znova "posrkam" kaj zanimivega - ekskluzivnega, to, kar želim podeliti tudi z vami. Oko se mi zaustavi na intervjuju v tedniku Mladina z Lauro Kelly, profesorico novinarske etike na American University iz Washingtona, ki je po delu na Univerzi na Floridi in novinarskem delu za nekaj večjih časopisov, podučevala Aborigine v severni Avstraliji v govorništvu, o novinarski etiki pa predavala na univerzi v Tirani, v Mongoliji in je prav sedaj v Budimpešti. Laura se pred dnevi v Ljubljani sreča s kolegi v Društvu novinarjev in se z njimi pogovarja o medijskih svoboščinah ali njih zlorabi.

Ko spregovori o svobodi govora v ZDA in prvem amandmanu se mi milo stori kako malo svoboščin mi je dano da bi se "razmahnila" med mojimi slovenskimi rojaki, in kako stigmatizirana sem, ker izbiram za časopis za vsakogar nekaj (koliko bralcev - toliko različnih mišljenj in želja). Stigmatizirana sem kot novinarka in urednica, čeravno me kot človeka nihče prav dobro ne pozna. To pa sta dve zadevi kajne? Eno je privatno življenje - ljubezen do sočloveka, dobrosrčnost, posebno tovarišstvo do pravih prijateljev, intimna čustva - drugo pa je novinarska in uredniška dolžnost, ki jo sicer nesebično opravljam za svoj narod. Mimogrede, stigma je vbod, pega, vtisnjeno ali vžgano znamenje, stigmatizirati pa pomeni vtisniti sramotno znamenje, ožigosanje... Edina "tolažba" je ta, da med slovenskimi rojaki v Avstraliji nisem edina! Torej Laura Kelly pravi o ameriških - demokratičnih navadah:

"Bistvo prvega amandmana je preprosto; če imaš kaj povedati, potem to povej ali izrazi. In četudi kdo misli, da je to, kar govorimo, nepatriotsko, nazadnjaško in odvrtno, mi ustava to zagotavlja! Lahko rečem, da je vlada zanič, predsednik nesposoben, da sovražim Ameriko, lahko celo raztrgam Biblijo in zažgem zastavo... Res pri nas nekateri ne morejo prenesti niti Hemnigwaya. Zakaj? Zaradi tega, ker ne verjame v njihovega boga? Kdo lahko cenzurira takšne knjige? Pravica do svobodnega mnenja je bistvo vseh ostalih pravic. Vendar mora za uresničitev te pravice poskrbeti država. Država zato ne sme indoktrinirati svojih državljanov... Enostransko informiranje ni samo v nasprotju s pravico biti obveščen, pač pa tudi s pravico, da ohraniš svoje prepričanje. Brez tega si ni mogoče zamisliti politične razprave. Prvi amandman v tem pogledu ščiti našo svobodo."

Najraje bi udarila z nogo ob tla in zakričala: pustite tudi meni, da svobodno mislim in govorim! Dovolite mi biti JAZ!

Sobota, 24. november

Odpremo novo številko Jane, revije, ki se je vedno zelo razveselim. "Frazе 'Ne glejmo preteklosti, glejmo prihodnost!' niso nič drugega kot poskus, da bi ta del preteklosti - zgodovine potlačili. Toda naša preteklost je del nas!" Vesela sem, da tako ne mislim samo jaz, te iste besede je izrekla v Janinem intervjuju zmerna zgodovinarica dr. Jera Vodušek Starič, predavateljica zgodovine na mariborski univerzi, ki skuša sestaviti drobce in priti bliže resnici. Njeni odgovori so zame tudi odgovori očitkom, da delamo razdor med nami, če poročamo kakšne so ugotovitve zgodovinarjev, novinarjev, politikov, kulturnikov in drugih.

Zgodovinarica tlačenje resnic oceni čisto psihološko: "Kasneje ko se začno diskusije mučnejše so. O tem sem govorila že pred mnogo leti, pa nihče ni hotel poslušati. Vsi so mislili, da mine, če zamolčiš. Jaz pa mislim, da ne bo minilo...Vsak kolikor toliko razmišljajoč človek rad razčisti nekatere stvari..."

Dragi bralci, obvezno preberite zanimiv intervju iz Jane na straneh 6 in 7. Rada bi verjela, da večina naših bralcev želi brati resnico in da ne želi slediti principu rimskih politikov: **POPULUS VULT DECIPI!** **ERGO DECIPIATUR!** Ljudstvo hoče da je prevarano! Torej ga varajmo!

Vaša Stanka

Pišejo nam

Spoštovani!

Prejmite prav lepe pozdrave iz Zlate obale. Glas Slovenije = veseljem vsi v naši družini preberemo. Z mozem sva se pravkar vrnila iz Melbourn. Imela sva se lepo, saj sva bila v sredi naših dragih prijateljev in starih znancev.

Želim se iz srca zahvaliti za lepo objavo moje pesniške zbirke "Tihi glas iz globočine srca", ki ste jo predstavili v časopisu in na internetu. Želim in upam, da se bomo enkrat videli tudi tukaj na Zlati obali. Lepo se imejte in ostanite zdravi.

Jožica Polak, OLD

Spoštovana urednica!

Za leto 2000 vam pošiljava naročnino, obenem pa hvala za pošiljanje časopisa Glas Slovenije. S spoštovanjem
J. in A. Topolovec

Izbrali smo za vas E-mail

Danes mi je prišel v roke časopis AUSTRALIAN, v katerem je bila priloga Inside Europe. V enem od člankov pod naslovom Snapshots of 24 European Countries outside the union je med ostalimi deželami omenjena tudi Slovenija. med ostalim sem bral: Main language - Slovenian, izpod tega pa Serbo-Croatian! Serbo-Croatian!? Pretreslo me je. Mislim, da bi bilo treba opozoriti uredništvo časopisa, naj se drugič natančno informirajo. Zanima me tudi ali vam je znano kako je potekel popis Slovencev v Avstraliji, ki ga je organiziral, mislim, Slovenski narodni svet. Lep pozdrav iz sončnega Queenslanda
Marijan Lauko

Spoštovani!

Kot slovenski podjetnik bi želel navezati poslovne stike z našimi zdomci v Avstraliji zato se obračam na vas, če mi pri tem lahko pomagate. Oblika poslovnega sodelovanja obstoji s področja založništva in reklamnega oglaševanja. Želel bi spoznati nekoga, ki bi imel interes sodelovati pri izvedbi Avstralske poslovne predstavniševne publikacije distribuirane v državah centralne Evrope.

www.studio-koncilja.si

Novosti s področja carinskih predpisov

Glas Slovenije je že 15. julija 1999 objavil novosti o carinskih predpisih. Za tem smo postavili nekaj vprašanj Veleposlaništvu RS v Canberri, odgovor nam je poslal Marko Polajžer:

Od 1. julija 1999 veljajo v Republiki Sloveniji novi predpisi s področja carin, prav tako je začel veljati Zakon o davku na dodatno vrednost. Za državljane RS, ki živijo in delajo v Avstraliji so pomembni predvsem tisti deli zakonov, ki se nanašajo na oprostitve plačila carine in po novem tudi davka na dodano vrednost.

Za uvod naj povem, da je za uveljavljanje vseh vrst carinskih olajšav in pridobitev potrebno imeti veljaven slovenski potni list. Potrdila o opustitvi plačila carine in oprostitvi plačila davka na dodano vrednost izdaja izključno Veleposlaništvo Republike Slovenije v Canberri. Obe potrdili skupaj staneta AUD 50,00.

Slovenski državljani, ki se za stalno vračajo v Republiko Slovenijo in so najmanj 12 mesecev delali v tujini lahko zaprosijo za potrdilo o oprostitvi plačila carine za uvoz predmetov za gopodinstvo do skupne vrednosti 1.500.000,00 SIT ali približno AUD 12.000. Vsi predmeti morajo biti rabljeni in v lasti osebe najmanj 6 mesecev pred preselitvijo. Za novejši stvari je priporočljivo v izogib nevšečnostim predložiti carinarnici račun. Carinsko olajšavo lahko oseba uveljavlja v roku 12 mesecev od dneva, ko se je preselila v Slovenijo, torej v primeru če stvari pošilja v več ločenih pošiljkah. Brez carine se lahko uvozi tudi osebni avtomobil ali motorno kolo, ki morata biti najmanj 6 mesecev v lasti osebe. Za Avstralijo predstavlja to velike transportne stroške in prestavitev volana in dodatne spremembe na avtomobilu, ker avstralski standardi niso enaki slovenskim. Avtomobila ni mogoče uvoziti iz tretje države.

Carine se tudi ne plačuje za potnikovo osebno prtljago. Prav tako je vedno možno prinesiti s seboj predmete do skupne vrednosti približno AUD 120,00 brez plačila carine. Enkrat letno lahko oseba, ki delajo v tujini prinesejo v Slovenijo predmete do skupne vrednosti AUD 800,00. Uvoz katerihkoli predmetov ne sme biti namenjen nadaljnji prodaji.

Dodatno je po novem za uvoz gospodinskih predmetov za osebe, ki se za stalno vračajo v Slovenijo potrebno imeti še potrdilo o oprostitvi plačila davka na dodano vrednost. Pogoj za to je, da je oseba najmanj 12 mesecev bivala v tujini (ni nujno, da je delala). Optostitev se smiselno uporablja ob enakih pogojih kot za carinsko potrdilo.

Če torej povzamem, slovenski državljani, ki se za stalno vračajo iz Avstralije v Slovenijo, lahko zaprosijo za potrdilo o oprostitvi plačila carine in dvka na dodano vrednost pri Veleposlaništvu v Canberri. Imeti morajo veljaven slovenski potni list. Uvozijo lahko gospodinske predmete do skupne vrednosti AUD 12.000, ki morajo biti v njihovi lasti pred vrnitvijo najmanj 6 mesecev. Uvoz avtomobila se finančno ne izplača zaradi preureditve (volan) in transportnih stroškov.

Kdo je kdo - diplomatski protokol

CANBERRA, SYDNEY /GLAS SLOVENIJE/ - Večkrat delamo napake pri predstavljanju častnih gostov. Kdo je kdo: Alfred Brežnik je častni generalni konzul Republike Slovenije za NSW in Viktorijo. Dušan Lajovic častni generalni konzul Republike Slovenije za Novo Zelandijo. Helena Dmovšek-Zorko odpravnica poslov Republike Slovenije v slovenskem veleposlaništvu v Canberri; ta naziv je občasna "titula" in pripade nekemu, če v veleposlaništvu ni veleposlanika. Helena je sicer prva sekretarka. Mednarodna pravila določajo namreč sledeče diplomatske stopnje: ataše, tretji sekretar, drugi sekretar, prvi sekretar, svetovalec, minister svetnik, pooblaščen minister in veleposlanik. Marko Polajžar tudi ni navadni tajnik, ampak ima diplomatski naziv drugi sekretar.

Diplomatsko konzularna predstavništva

Veleposlaništvo Republike Slovenije
Advance Bank Centre - Level 6
60 Marcus Clarke Street.
Canberra City
telefon: (02) 6243 4830
fax: (02) 6243 4827
Pisma in drugo pošto poslati na naslov:
Embassy of Republic of Slovenia
P.O. Box 284 - Civic Square.
Canberra ACT 2608
Domača stran na internetu:
<http://slovenia.webone.com.au>
Veleposlaništvo je odprto vse delovne dni od 9.00 - 17.00
uradne ure so od 10.00 - 14.00

Generalni konzulat RS Sydney

Častni generalni konzul
Alfred Brežnik
Obisk urada izključno po dogovoru
(By appointment only)
telefon: (02) 9517 1591
ali (02) 9314 5116
fax: (02) 9399 6246
Poštni naslov:
P.O. Box 188
Coogee NSW 2034

Generalni konzulat RS Nova Zelandija

Častni generalni konzul
Dušan Lajovic
Eastern Hutt Road, Pomare, Lower Hutt (Wellington) NZ
telefon: (04) 567 0027
fax: (04) 567 0024
Poštni naslov:
P.O. Box 30247 Lower Hut NZ
Poštni naslov v Avstraliji:
P.O. Box 5
Smithfield NSW 2164.

Konzulat Avstralije
Častni konzul Viktor Baraga.
Trg Republike 3/XII,
Ljubljana 1000, Slovenija
Telefon: (61) 125 4252
Fax: (61) 126 4721

Aktualno

10. obletnica DEMOS-a

LJUBLJANA /DELOFAX/ - Demokratična opozicija Slovenije - Demos, koalicija, ki se je zapisala v slovensko politično zgodovino kot tista, ki je v prvi vrsti Slovenijo popeljala v neodvisnost in samostojnost, je slavila v soboto, 27. novembra 1999 svojo desetletnico. V Društvu slovenskih pisateljev so namreč točno na ta dan pred desetimi leti za skupno mizo sedli socialdemokrat dr. Jože Pučnik, (postal je predsednik Demos-a), Hubert Požarnik za Slovensko demokratično zvezo, Lojze Peterle za Slovenske krščanske demokrate in Ivan Oman za Slovensko kmečko zvezo (danes Ljudsko stranko).

Novi Demos na pomolu?

Po dvorani kina Šiška so tisto soboto odmevale besede **Janeza Janše**: "Se vedno smo tukaj, tukaj bomo ostali - in zmagali!" To je bilo sporočilo vsem tistim, ki so pred leti z velikimi črkami pisali: Demos je mrtev!

Dr. Jože Pučnik, legendarni predsednik Demosa, pa je na kratko povzel zgodovino koalicije, od njenih zametkov na čelu z znamenito 57. številko Nove revije, v kateri je bil zasnovan okvirni program nove Slovenije in dejal: "Mnogi simptomi kažejo, da imamo danes podobno situacijo kot nekoč. Ogrožen je gospodarski temelj slovenskega naroda. Ogrožen je naš pravni red, naš sistem... Kljub nekaterim ugodnim pridobitvam je stvar skrb zbujajoča. Kdor ne vidi, mu je samo za oblast! Vse to nas navaja na misel, da je treba spet stopiti skupaj, združiti sile, se pogajati o skupnem nastopu na volitvah!"

Njegove misli je nadaljeval **Ivan Oman**, predsednik Slovenske kmečke zveze, prve predhodnice Demosa: "... Zdjaj je čas za novo demokratično alternativo...!"

Lojze Peterle, predsednik SKD in prvi predsednik slovenske vlade: "Demosova vlada je dosegla mednarodno priznanje, uvedla je denar, zaustavila nekatere negativne trende in začela pozitivne trende na gospodarskem področju... Morala je oditi zaradi uspehov in ne zaradi neuspehov. Morala je oditi zaradi bojazni, da bo začela urejati zadeve tudi na notranji fronti, potem ko je uspešno uredila zunanjo fronto in postavila državo..."

Marjan Podobnik: "Demos je bil tisti steber, okrog katerega se je združila osamosvojitvena energija tedanjega časa. Vsi objektivni zgodovinarji bodo morali priznati, da je Demos to bil! Demos je tista prava, res prava lastovka slovenske pomladi...!"

Odšel je Leon Štukelj

MARIBOR /NEDELJSKI ONLINE, VEČER/ - V ponedeljek, 8. novembra, štiri dni pred svojim 101. rojstnim dnevom se je ustavilo srce najbolj slavnega slovenskega športnika in najstarejšega olimpijca na svetu Leona Štuklja. Bil je tudi najstarejši slovenski sodnik, poklicno kariero je začel leta 1924 v rojstnem Novem mestu in končal v Mariboru leta 1965. Žalne slovesnosti v Mariboru se je udeležil tudi predsednik Mednarodnega olimpijskega komiteja Juan Antonio Samaranch, ki je posmrtno odlikoval Leona Štuklja z najvišjim priznanjem MOK - z medaljo Pierra de Coubertina, ustanovitelja olimpijskega gibanja. Za Štukljem je žalovala vsa Slovenija in v tem žalovanju so se ji pridružili športniki sveta, ki jim je bil dobitnik šestih olimpijskih odličij imeniten vzornik.

DELO **fax**
Pravica vedeti

Pred izidom

Z novembrsko številko Glasa Slovenije zamujamo, tako da danes, 14. decembra tiskamo obe, novembrsko in decembrsko. Bralcem se opravičujemo.

Na zadnji strani te številke lahko preberete o nespornih s slovensko zastavo v Coomi in s spornim napisom *Donated by Australian Slovenian Conference*. Moramo vam sporočiti, da je ta napis na drogu še danes, 14. decembra in da se torej odgovorni v Avstralski konferenci niso pobrigali niti za to da bi bila ta ploščica vsaj začasno prekrita s plastificiranim papirjem, na katerem bi pisalo *Donated by Slovenian Community*.

Vsak izgovor, ki ga uporabljajo tisti, ki se imajo za "Avstralsko slovensko konferenco" ob takšni ignoranci je odveč.

Uredništvo

Žrtve vojnega nasilja si morajo urediti status do 19. decembra

LJUBLJANA /PRIMORSKE NOVICE/ - Konec maja letos je državni zbor sprejel Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o žrtvah vojnega nasilja. Za tem navidez zelo uradnim nazivom pa se skriva pomembna novost, ki uvaja novo kategorijo žrtv vojnega nasilja. Gre za kategorijo beguncev, ki jih leta 1996 sprejeti zakon ni uvrstil med potencialne prejemnike odškodnine za čas prebit v internaciji, izgnanstvu ali na prisilnem delu v tujini. Po zakonu iz leta 1996 znaša odškodnina za taboriščnike 429.70 tolarja za mesec dni bivanja v taborišču. Za primer naj navedemo, da prejme oseba mesečno 5156 tolarjev rente, če je v taborišču prebila leto dni. Za internirance in izgnance pa znaša renta 286.40 tolarja, za vsak mesec, preživet v izgnanstvu. Z omenjenimi spremembami tega zakona, ki uvajajo kategorijo beguncev in prisilnih deportirancev, pa bodo le ti dobivali 171.88 tolarja za vsak mesec bivanja v begunstvu. Država pa vsem tem vrstam oškodovancev plačuje še dodatno zdravstveno zavarovanje, kar je pomembnejše kot sama renta. Vsi, ki bi si želeli urediti status begunca (rento bodo dobivali le živeči, ne pa njihovi potomci) morajo prošnje s potrebnimi dokazili vložiti na Upravne enote do 19. decembra 1999.

Divjanje po slovenskih cestah

LJUBLJANA /JANA/ - Med njimi je eden najhitrejših bivši smučar Bojan Križaj. Policisti so ga ustavili tudi ko je drvel po cesti z več kot dvesto kilometri na uro. Policisti so zaupali tedniku Jana, da je največ "dirkačev", ki se po avtocestah podijo s hitrostjo od 140 do 160 kilometrov na uro. Absolutni cestni rekord je tudi 247 kilometrov na uro, kdo pa je ta možak - junak, pa policija ni hotela povedati.

Urednik internetovih strani SIM o Stičišču avstralskih Slovencev

LJUBLJANA, SYDNEY /GLAS SLOVENIJE/ - Slovenska izseljenka matica ima zdaj tudi svoje domače strani na internetu. Urednik Uroš Črnigoj je v svojem sporočilu internetovemu Stičišču avstralskih Slovencev med drugim zapisal, da je "zaenkrat Stičišče edini naslov Slovencev po svetu, na katerem zlahka najdemo res uporabne in aktualne novice".

Dragan Živadinov, Rusi in slovenska vesoljna agencija

LJUBLJANA /JANA/ - Petnajstega novembra letos sta slovenski režiser Dragan Živadinov in Marko Peljhan (op.u. o vesoljnem projektu Živadinova - prvi gledališki predstavi v vesolju *Gravitacija nič Noordung* - smo v Glasu Slovenije že pisali, prav tako tudi o Marku Peljhanu, ki smo ga srečali predlani ob obisku Sydneya) ustanovila iniciativo za slovensko vesoljsko agencijo (SVA), ki bo v prihodnih petih ali desetih letih za kozmonavte izšolala znanstvenike, ki bi bili sposobni v breztežnostnem prostoru izpeljati šest umetniških projektov. V breztežnosti pa bo že drugi, kompleksnejši, Živadinov projekt "zaplavaj" decembra letos pod naslovom *Biomehanika Noordung*. Povezoval bo znanost in umetnost, saj se bo ukvarjal s spreminjanjem igralčevega skeleta in širjenjem kosti v vesolju, v sodelovanju s Kliničnim centrom pa bo proučeval tudi vpliv gravitacije nič na celično strukturo. Bilo bi lepo, če bi Slovenija postala umetniška velesila v realnem vesolju. Težnja po lebdenju umetniških objektov v Sloveniji ni nova, saj so davnega leta 1927 predmetom poskušali vzeti težnost že Črnigoj, Stepančič, Vlah in Kermelič.

Resolucija o Slovencih v zamejstvu in po svetu

LJUBLJANA /SDS, SSK/ - Socialdemokratska stranka (predsednik Janez Janša) je izdala resolucijo, v kateri se zavzema za zamejce in Slovence po svetu. Med drugim v resoluciji zahtevajo da "je treba nujno zakonsko urediti finančne tokove med matico, to je RS in Slovenci v zamejstvu in po svetu. Zakon o financiranju se že dalj časa pripravlja, vendar ni upanja, da bi bil kmalu v parlamentarni proceduri. Zakon mora zagotavljati obstoj vsem slovenskim institucijam, ne glede na politično orientacijo, ki ohranjajo slovenstvo. Hkrati pa mora tak zakon omogočiti preglednost razdeljenih in porabljenih sredstev. Novi zakon mora prprečiti delitev sredstev po inerciji. Delitev sredstev je treba opraviti na podlagi uresničitve programov in projektov."

V SDS si bodo prizadevali tudi, da bi bil čim prej sprejet zakon o statusu Slovencev brez slovenskega državljanstva. Treba je spremeniti neustrezen volilni rokovnik, to je, omogočiti Slovincem po svetu da volijo in da se za to omogoči tudi primeren rok vračanja glasovnic iz tujine.

Koprčani neresni, med seboj skregani in razdeljeni?

KOPER/DELOFAX/ - Kandidatov za lokalne volitve 5. decembra kot lista in trave. Volilcev naj bi bilo 38.046, strank oziroma kandidatnih list za občinski svet pa kar 28. Štiri kandidatne liste so za predstavnike italijanske manjšine, za mesto župana pa se potegujejo neodvisni kandidati in devet kandidatov, od teh štirje neodvisni. O (ne)resnosti nekaterih kandidatnih list zgovorno pričajo njihova imena, na primer: Gori Uši Winnetou! ali pa podvajanje imena Mladi za Koper.

Slovinci ogroženi od prostitutk

LJUBLJANA, CELJE, MARIBOR/DELO/ - Uporabniki storitev prostitutk, zlasti tisti z ljubljanskega, celjskega in mariborskega konca se morajo čim prej testirati za okužbo z virusom HIV (aidsa). Ženske, ki se ukvarjajo s prostitucijo niso nadzorovane, pred kartim pa so našli HIV virus pri prostitutki iz Ukrajine. Zaenkrat je v Sloveniji 23 bolnikov z aidsom, v 13 letih pa je za to boleznijo umrlo 59 ljudi.

Davek na dodano vrednost (DDV) bo najbolj udaril revne sloje

MARIBOR/VEČER/ - V Sloveniji je desetina ali 200.000 revnih prebivalcev, ki z uvedbo tega davka porabijo več denarja iz družinskega proračuna. Nujne življenske potrebščine so bile prej nižje obdavčene (predvsem 5 odstotkov) kot po uvedbi DDV (8 odstotkov za hrano). Električna je bila obdavčena z 10 odstotki, zdaj je z 19 odstotki.

Razen tega bodo v bodoče morali plačevati naročnino nacionalni RTV Sloveniji vsi tisti, ki imajo elektriko, pa če jo gledajo ali ne (veliko ljudi spremlja območne TV postaje, Pop TV in druge programe).

Slovenija izvažaja največ avtomobilov

LJUBLJANA/MLADINA/ - Kateri slovenski izdelki so v tujini najbolj priljubljeni? Slovenski prehranski izdelki Kolinske, Fructala, izdelki Perutnine Ptuj, Radenska, Elanove smuči, Stilesovo pohištvo itd. Toda v prvih mesecih letošnjega leta so osebni avtomobili in motorna vozila sestavljala kar 8,1 odstotka ali 284.409.690 dolarjev vsega izvoza. Drugi in tretji izvozni paradni konj so avtomobilski sedeži in zdravila.

V ljubljanskem kliničnem centru operacija hemoroidiv po novem

LJUBLJANA/JANA/ - Hemoroide ima po tridesetem letu vsak drugi človek. V Sloveniji zdaj te operirajo po novi metodi dr. Antonia Longo iz Palerma. Stare operacije so namreč za seboj pustile bolečo rano in čeprav so odstranili težave, ko so jih povzročili hemoroidi, je bilo tkivo še vedno oslajljeno in bolezen se je rada ponovila. Po novi metodi skrajšajo sluznico v danki z avtomatskim spenjalnikom. Tako potegnejo hemoroidno tkivo v notranjost. Po desetminutni operaciji bolnik zapusti bolnišnico. Slovenski zdravnik dr. Ivan Rauch nadaljuje s to metodo tudi v Kirurškem sanatoriju v Rožni dolini.

Nov politični triler "Potnikovo poročilo" Takšne knjige še ni bilo v Sloveniji

LJUBLJANA/MAG/ - Danilo Slivnik, avtor uspešnic *Sto osamosvojitvenih dni* in *Kučanov klan*, je zdaj izdal svojo tretjo knjigo, pod naslovom *Potnikovo sporočilo*. Iz reklamnega oglasa: Kakšna je Slovenija deset let po spremembi režima, kdo so njeni prikriti gospodarski botri, katere tolpe nadzorujejo slovensko kriminalno podzemlje in kdo so njihovi ovaduh, kam se bo zasukala slovenska politika in kdo skrivaj plačuje novinarje. Koliko denarja imajo najbogatejši, kaj so narobe naredile pomladne stranke, zakaj bo moral Kučan v pokoj in kdo bo novi zakulisni šef države. Knjiga je izšla 7. decembra na 352 straneh, opremljena je s številnimi fotografijami. Cena 6624 tolarjev plus poštni stroški. Naročite jo lahko na naslovu: Promag, d.o.o. Šmartinska 152, BTC, hala 4, 1000 Ljubljana, Slovenija, telefon +61/187 4275.

Nove radijske postaje v Mariboru

VEČER/ - Svet za radiodifuzijo je podelil Mariboru radijske frekvence, televizijske pa ne. Tako bo v prihodnje s Kalvarije deloval komercialni radio Fantasy (slišijo ga tudi v Celju), na Meljskem hribu pa sta frekvenci dobila Radio Net FM in Radio Klasik. Niso pa ustregli vlogam Tv kandidatov Video iz Selnice, TV As in kanal A. Radio Maribor Internacional (RMI), ki je doslej oddjal predvsem v nemškem jeziku, pripravlja zdaj oddaje v slovenskem jeziku. Kratke informacije so v nemškem in angleškem jeziku, zvečer še v italijanskem.

Šport

S strelskega tekmovanja invalidov OCEANIA 99 - pet odličij

SYDNEY/GLAS SLOVENIJE/ - Na strelskem tekmovanju, ki se je odvijalo letos novembra v Sydneyu pod naslovom Oceania 99 so tekmovali Srečko Majcenovič, Ernest Jazbinšek in Franc Pinter, ki je bil najuspešnejši, saj je osvojil kar pet odličij.

Slovenskim balinarjem šest kolajn

LYON/DELOFAX/ - Mladi slovenski balinarji so bili na svetovnem prvenstvu v Franciji izjemno uspešni. Osvojili so kar 6 kolajn, tri zlate, eno srebrno in dve bronasti. Dva naslova je osvojil 17-letni Škofjeločan Jasmin Čaušević. Na najvišjo stopničko je stopil debitant Gregor Košir iz Bistrice pri Trziču. Bron pa sta osvojila Zoran Rednak in Uroš Vehar.

Delova nagrada "leon" Gregorju Cankarju

LJUBLJANA/JANA/ - Delova nagrada za športne osebnosti leta se imenuje po pok. Leonu Štuklju "leon". Leto s so jo podelili že tretjič. V superfinale so se uvrstili atletinja Helena Javornik, spidvejist Matej Ferjan, veslač Iztok Čop in skakalec v daljavo Gregor Cankar, ki mu je bila nagrada letos podeljena v ljubljanskem hotelu Slon.

Bloudkove nagrade vrhunskim športnikom

LJUBLJANA/DELO/ - Letos so podelili 5 Bloudkovih nagrad in 10 plaket. Med petimi nagrajenimi je tudi veslač Luka Špiš (Op.u.; Luka Špika in Iztoka Čopa smo te dni srečali v Regata Centru v Penrithu in z njima posneli reportažo za televizijo), ki smo ga te dni srečali na Regata Centru v Penrithu) za naslov svetovnega prvaka v dvojnem dvojcu in sicer velja za enega najbolj obetavnih veslačev na svetu. Luka se je rodil v Kranju. Med dobitniki Bloudkovih plaket pa je Metka Šparavec (tretja na EP na 50 hrbtno), ki živi in trenira v Canberri.

Fotografija desno F.A.:
Metka Šparavec na treningu v Canberri

V enem stavku

Ob prvem novembru je tednik Mag zapisal, da je kazalo, da se je Slovenija zavrtela v nov spravni krog(?). Milan Kučan, predsednik RS, je položil venec s slovensko trobojnico na Teharjah molče - brez govora, nadškof Rode pa je pri sv. Urhu spregovoril in obžaloval medvojne grehe kristjanov.

Toliko snega kot ga je napadlo letos v novembru povsod na Slovenskem ga ni bilo zadnjih 15 let, v Kočevju so ga namerili za več kot 80 cm, v Brikinh so bile ceste odrezane od glavnih prometnic.

Novembrske pokojnine in druge dajatve, ki se usklajujejo na enak način kot pokojnine so se zvišale za 1,6 odstotka.

Prišlo je do sporazuma med slovensko vlado in evangeličansko Cerkvijo v Sloveniji; sporazum med Slovenijo in Svetim sedežem o pravnih vprašanjih Cerkve v Sloveniji pa je uradno še vedno tajen.

Po hudi bolezni je umrla Ksenija Hribar, plesalka, koreografinja, plesna pedagoginja in ključna oseba slovenskega sodobnega plesa; prejemnica nagrade Prešemovega sklada in Župančičeve nagrade za življensko delo.

Slovenija je v mednarodne mirovne enote na Kosovu (Kfor) napolnila šest častnikov, ki bodo delovali v operativi; v sile Sforja -2, ki so razmeščene v BiH pa bo v začetku decembra odpotovala sanitetna enota, v BiH sta že 27-članski vod vojaške policije in helikopterska enota.

Danilo Slivnik je prodal tednik Mag za dobrih sto milijonov tolarjev Salomonovem oglasniku.

Dobitnica Bortšnikovoga prstana (tekmovanja gledališnih predstav) je letos igralka Milena Zupančič.

Tečajnica Banke Slovenije

Srednji devizni tečaj (29. novembra 1999)

Država (enota)	tolarjev	Država (enota)	tolarjev
EMU (1 EUR)	196.8087	Hrvaška (1 HRK)	25.7024
Avstrija (1 ATS)	14.3026	Japonska (1 JPY)	1.9072
Francija (1 FRF)	30.0033	Kanada (1 CAD)	132.2817
Italija (100 ITL)	10.1643	Švica (1 CHF)	122.8289
Nemčija (1 DEM)	100.6267	V. Britanija (1 GBP)	312.0480
Avstralija (1 AUD)	124.0599	ZDA (1 USD)	194.5711

Zapisali so še v...

Po objavi Bajtove knjige "Bermanov dosje" se v slovenskem tisku nadaljujejo razprave, intervjuji o tem na čigavi strani in za kakšno stvar so morali umreti številni Slovenci med drugo vojno in po njej. In da se o tem mora govoriti in bi se moralo že prej je tudi v Jani dejala po vojni rojena profesorica zgodovine na mariborski univerzi dr. Jera Vodušek Starič, ki je prva med zgodovinarji predlagala, da se zamolčani dogodki ob koncu vojne znanstveno raziščejo, vendar so ji pred leti dali vedeti, da to ni potrebno. Objavljamo zanimiv intervju iz tednika JANA, ki ga je z dr. Voduško Starič posnela Danica Petrovič pod naslovom TRAGEDIJA, KI JO JE TREBA SPOŠTOVATI, podnaslov SLOVENCIMA LETA '45.

JANA

Naj vam preberem nekaj o resnici: "Človek, ki vam govori, da resnica ne obstaja, vas prosi, da mu ne verjamete; torej mu ne verjemite."

Zakaj mislite, da je to dober uvod v pogovor, ali pa mogoče bolj v učno uro zgodovine o Slovencih in letu '45?

Zato, ker so vsi, ki o tem govorijo, tako kategorični, ker nihče ne dvomi niti ne pomišlja, da bi lahko bilo še kaj drugega kot tisto, kar trdi.

Rojeni ste po vojni, zato do vojne nimate izkušenega odnosa, ampak ste si ga ustvarili z raziskovanjem. Petdeset let po vojni ljudje iz tistega časa še vedno iščejo resnico o tedanjih dogodkih in dajejo vtis, kot da do danes niso vedeli, kaj se je dogajalo leta 1945.

Najprej čisto načelni odgovor: ko govorimo o zgodovini, govorimo o zgodovini kot znanosti, preteklost je pač vse, kar smo vsi doživljali in nas tako ali drugače zaznamuje. To sta različni zadevi. Zgodovinar poskuša izluščiti iz vseh teh zgodb iz preteklosti, iz dokumentov, ki so primarni viri, in iz raznih drugih podatkov sliko, ki bi bila najbližje temu, kar se je objektivno res zgodilo. Zame je zgodovinska resnica (jaz sem bolj matematično razmišljujoč človek) nekaj, čemur se približujemo. Ko se najdejo novi podatki, se slika bistri.

Potem ne obstaja množica osebnih resnic?

Zgodovinska resnica je moje strokovno področje dela in tu se skušam približati najbolj objektivni sliki dogajanja, tisto kar ima nekdo za resnico o svoji preteklosti, je pa seveda njegova individualna resnica, njegovo doživljanje, njegova razlaga, lahko tudi njegovo vedenje, ki ga je pridobil iz izkušenj in iz literature, ampak temu se ne reče zgodovina. Razlikujmo te kategorije.

Zakaj je ravno zdaj izbruhnilo toliko razprav in političnih spopadov o zgodovinski resnici leta 1945?

Izbruhnilo je preprosto zato, ker vedno izbruhne. V državah v katerih je lahko izbruhnilo prej, so se razprave o drugi svetovni vojni, o pobjah med vojno, o likvidacijah, o vseh tistih sivih conah, o katerih se ni smelo govoriti, začele že prej. Ker se je prej govorilo, se je tudi lažje "prebavilo". Kasneje ko se začne, težje in mučnejše so diskusije. O tem sem govorila že pred mnogo leti, pa nihče ni hotel poslušati. Vsi so mislili da mine, če zamolčiš. Jaz pa mislim, da ne bo minilo. Fraze "Ne glejmo preteklosti, glejmo prihodnost" niso nič drugega kot poskus, da bi ta del preteklosti potlačili. Toda naša preteklost je del nas.

Vsak človek živi s svojo preteklostjo. Verjamem, da bi vsak kolikor toliko razmišljajoč človek rad razčistil nekatere stvari. Ljudje so vedno hoteli vedeti. Zgodovina se je vedno brala, bodisi kot povestica ali kot znanstveno delo.

Koliko se danes zares ve o tem, kaj se je dogajalo tiste dni ob koncu vojne? Poleg osebnih zgodb in odkritih grobišč obstajajo tudi dokumenti?

Solidna zgodovinska analiza pokaže, kaj se je zgodilo, in tudi, kako se je zgodilo. Dileme ni, manjkajo pa seveda nekateri viri, tisti, ki bi pokazali, ali je bilo po drugi svetovni vojni pobitih 9.000, 11.000 ali 18.000 domobrancev. Toda to ni bistveno. Bistveno je, da je pobjo organizirala in izvedla država.

Osnovnošolsko vprašanje: kakšna je bila slika Slovenije maja leta 1945? Je mogoče, da večina ljudi takrat ni vedela, kaj se dogaja?

Mogoče ljudje v odročnih krajih tega niso vedeli. Ne verjamem pa vsem tistim, ki danes govorijo,

da nihče ni vedel. To je fizično nemogoče. Če ne drugega, odprite *Ljudsko pravico*, kjer piše, kako so vozili domobrance po Celju.

Kdaj so poročali o tem?

Maja 1945. Piše o tem, kako vrnjeni domobranci marširajo skozi Celje, da jih ljudje obmetavajo in tako naprej. Vedelo se je, da so bili vrnjeni, to je dejstvo. In vedelo se je tudi, da niso ostali živi, tudi to je bilo dejstvo. Vedel je Kocbek leta 1945; in če je vedel Kocbek, ki ni bil v najožjem krogu politike, čeprav je bil v jugoslovanski vladi, so vedeli tudi drugi. Vedela je cela kopica ljudi, ki so bili bratje, sestre, dedki, babice tistih mladih ljudi, ki so bili pobiti. Veste, da je Slovencev malo in da vsi vemo vse o vsem. Tudi takrat se je vedelo. Ni se pa smelo govoriti. Če gledam poročila Udbe oziroma Ozne iz tistega časa, vidim, kako natančno je Ozna spremljala, recimo po ljubljanskih rajonih, kdo govori o usodi domobrancev, in si zapisovala, kakšne govornice krožijo.

To pomeni, da se je vendarle govorilo.

Ljudje so tudi spraševali o svojcih, pa jim je bilo rečeno, naj ne drezajo v to, ker se jim lahko kaj zgodi. Torej ne drži, da se ni vedelo. Šlo je vendar za nekaj tisoč ljudi, če to pomnožite z vsemi družinskimi člani in sovaščani in tako naprej. se je kar vedelo.

Ste iz dokumentov lahko razbrali, ali je bila likvidacija načrtovana že pred koncem vojne ali je do nje pripeljala zmeda na začetku maja?

Ne bom čisto natančno odgovorila, opisala bom dve okoliščini, ki sta po mojem bistveni in ki vplivata na ta odgovor. Eno je to, da se je leta 1944 med politiki, ki so nasprotovali revoluciji oziroma partizanskemu gibanju, že govorilo o tem, da lahko pride do tragedije in da je treba najti kompromis s partizanskim gibanjem, da bi se temu izognili.

Kdaj so krožile te domneve?

To je bilo poleti leta 1944. Ko se je podpisoval sporazum Tito-Šubašič, torej sporazum med partizanskim vodstvom v Jugoslaviji in kraljevo vlado v izgnanstvu, naj bi se odprla pot za vse tiste, ki so dotlej ostali zvesti drugim strankam, da bi se lahko priključili partizanskemu gibanju.

Kdo je to zagovarjal?

Sporazum Tito-Šubašič so podpirali predvsem Britanci, ker so v Jugoslaviji želeli kompromis, da ne izbruhne državljanska vojna.

Torej so Britanci slutili kaj se bo zgodilo?

Slutili so Britanci, slutili so slovenski politiki, in tisto kar je počela Ozna, po mojem tudi kaže, da so se na to pripravljali, ker so delali sezname ljudi, ki naj bi jih po vojni zaprli ali likvidirali....

Najbolj tragičen zasok se je zgodil ravno maja 1945, ko so šli domobranci čez severno mejo, se predat zaveznikom, in so jih zavezniki zavrtili.

Zavezniki so zavrtili hrvaške domobrance, ki so prihajali iz Štajerske. To je še ena zgodba, ki bi zahtevala daljšo razlago. Ne, zavezniki so takrat naše domobrance sprejeli, jih poslali v taborišče v Vetrinju in celo govorili, da so Slovenci tako redoljubni in organizirani, da jim niti straže niso postavili. Razorožene enote so bivale na tistem polju v Vetrinju, si organizirale življenje in čakale, kaj bo.

Koliko jih je bilo?

Ljudi v uniformah je bilo enajst tisoč in nekaj, bilo pa je bilo tudi veliko civilistov.

So bili to njihovi svojci?

Tudi, pa tudi drugi ljudje, ki so se iz različnih razlogov bali prihajajoče oblasti.

Kakšna je bila, po vaših virih, ta razorožena domobranska vojska?

Najbolj tragično je to, da je Slovenska vojska v domovini, kot se je takrat imenovala, želela impresionirati zahodne zaveznike in je tri tisoč mladih fantov oblekla v uniforme šele na poti na Koroško. Torej tri tisoč teh fantov nikoli ni ničesar storilo. Včasih je treba o teh rečeh razmišljati tudi malo bolj človeško. Pogledati, kdo so bili ti fantje, ki so bili potem pobiti. Kolikor lahko sklepam iz posrednih podatkov, ker neposrednih ni, so bili to mladi ljudje. Enajst tisoč ljudi - to je pol današnje univerze. Pa si predstavljajte, kako bi bilo. Seveda takrat nihče ni govoril o krivdi in nihče ničesar ni dokazoval. Te fante so angleške vojaške oblasti vrnile v Slovenijo in so bili pobiti.

Toda kaj je Britance pripeljalo do odločitve, da so pratizanske nasprotnike poslali nazaj čez mejo, čeprav so vedeli (ali vsaj slutili), kaj jih čaka?

Tisoč okoliščin. V Avstriji se je predalo angloameriškim oblastem na tisoče nemških vojakov, poskušali so se predajati Hrvatim, poskušale so se predati kozaške enote, ki so se na strani Hitlerja borile proti Stalinu, hkrati pa se je v času, ko so se delile zasebne cone med vzhodom in zahodom, dogajalo še veliko vojaških in čisto logističnih stvari, ki se dogajajo ob koncu vojne. Evropa je bila zelo kompleksno prizorišče. Glavni razlog, da so te ljudi izročili jugoslovanskim oblastem, je po mojem dogovor med Sovjetsko zvezo in zahodnimi zavezniki, da si ujetnike izmenjajo. Rdeča armada je namreč osvobajala taborišča v Nemčiji, kjer je bilo tudi veliko Angležev, Francozov, Američanov in tako naprej, in da bi se tisti ljudje vrnili na zahod, so zahodne vlade (zdaj se velikokrat govori, da to ni bila prava odločitev) privolile v to, da tudi sovjetske državljane vrnejo na vzhod.

Je bila kriva naivnost?

Ne naivnost, ampak zelo dolgo mednarodno politično dogovarjanje, pri katerem je bil Stalin neizprosno. Svoje državljane je brezpogojno zahteval nazaj. Dogovor so podpisali tudi pod pritiskom grožnje, da v nasprotnem primeru Stalin ne bo spoštoval dogovora glede Poljske. Poljska pa je bila eno ključnih vprašanj Evrope 20. stoletja...

Zavezniški dokumenti o teh zadevah obstajajo?

Obstaja cela vrsta dokumentov, ki potrjujejo izročitev, nejasne so nekatere podrobnosti, vendar to ni bistveno.

So bili med povratniki tudi civilisti?

Ne, civilistov niso vračali. Vojake domobranske vojske so z vlaki vozili nazaj ves teden, in samo z enim kontingentom je prišlo tudi petsto civilistov, ker so pač želeli iti domov. Tito je potem zahteval, da mu vrnejo vse civiliste iz taborišč v Avstriji in po vsej Evropi, vendar mu jih niso, predvsem zato, ker se je do takrat že razvedlo, kaj je doletelo domobrance. Zavezniška vojaška oblast je 1. junija sprejela sklep, da se civilisti ne vračajo.

Torej so zavezniki vedeli, kaj se dogaja z domobranci?

Informacije o tem so začele takoj krožiti. Celoten oficir jugoslovanske armade je pobegnil k zaveznikom in te vesti potrdil.

In kljub temu so zavezniki poslali v neizbežno smrt še preostale?

Britanske oblasti kljub vestem o pobjoh niso ustavile vračanja domobrancev...

Ali obstajajo dokumenti, po katerih bi bilo razvidno, kakšno je bilo tedaj razmerje med vrhovno revolucionarno oblastjo leta 1945 in slovenskim vrhom?

Vrhovna jugoslovanska oblast je bila toliko slovenska kot hrvaška, srbska itd. Ukaze, ki so naprimer prihajali v Slovenijo ali na Hrvaško, je pošiljal v imenu centralnega vodstva Kardelj. Glede vojaških ukazov pa pač velja hierarhija: in minister narodne obrambe in vrhovni poveljnik je bil Tito.

Pa je bil izdan nedvoumni ukaz, da je treba ljudi likvidirati?

V ukazih enotam jugoslovanske armade, ki se pomikajo na sever in lovijo te ljudi, je skoraj v vsakem ukazu beseda "uničiti". Ampak govorim o ukazih od marca do maja 1945.

Kaj pa potem?

Neposredni, pisni dokazi o tem po mojem mnenju ne obstajajo. Tito je šel 19. maja iz Beograda, na pot v Zagreb, tam je imel dolg sestanek z vojaškimi poveljniki vseh treh armad, ki so prodirale na sever, in potem je prišel v Ljubljano. Na Kongresnem trgu v Ljubljani je imel govor. V tem govoru je rekel, da nekateri ne bodo nikoli več gledali teh lepih slovenskih hribov... Mislim, da je stavek dovolj zgovoren. Lahko pa preverite v časopisih, ali je bilo tako.

Se je to nanašalo na domobrance?

Nanašalo se je na to, kar se je dogajalo ob koncu vojne. To je bilo 26. maja. Takrat so že vozili vlaki iz Koroške. Mislim, da se je ustno dogovoril s komandanti. Pisni viri pa so dajali slutiti, da usoda teh ljudi ne bo bleščeča. In dejstvo je, da se je to zgodilo.

Obstajajo kakšni viri, da je kdo v Sloveniji skušal pobojem nasprotovati?

Jaz jih nisem zasledila, pa sem pregledala veliko virov.

Bolj skrbi to, da še danes nimajo ljudje odnosa do teh stvari. Da se jim zdi vse skupaj pač vojno početje in nujno zlo. Toda to je naša zgodovina in o tem moramo pač malo temeljiteje razmisliti. Treba je vedeti, razmisliti in si oblikovati neko stališče do tega.

Kaj mislite o današnji politični zlorabi tega dela zgodovine?

Zgodovina je bila vedno najboljši predmet za zlorabo v politiki, ker na njej politika lahko gradi svoje mite in svoje "resnice". Toda če bodo ljudje nekaj vedeli o teh stvareh, bodo verjetno znali presojeti, kaj jim govori kateri politik. Zato bi bilo dobro za politično kulturo Slovencev, da bi znali tudi malo več zgodovine. Kajti potem bodo znali tudi v politiki razlikovati med tistim, kar si želijo, in tistim, česar si ne želijo.

Je glas zgodovinarjev v sedanjih polemikah o zgodovini dovolj prepoznaven?

Zgodovina se piše na dva načina. Lahko se piše kot znanstvena razprava in je seveda namenjena večini strokovni javnosti. Druga vrsta zgodovinske pisje pa je tista, ki se piše kot poljudna pripoved, in te kulture pri nas nimamo več. Zgodovina se ta čes bolj piše v obliki znanstvenih razprav kot pa v obliki časopisnih zgodb, ki jih ljudje radi berejo. Zakaj pa novinarji ne bi bili posredniki med zgodovinsko pisjem in javnostjo? Včasih so obstajali v Evropi novinarji, ki so veliko pisali o zgodovini, samo pogledajte pariški Le Monde pred nekaj leti, z uvodniki Abdrea Fontaina. Zgodovinsko debato je mogoče na zelo soliden način razvijati tudi v medijih. Če seveda novinar ni tak, da bo prisluhnil samo politikom in potem tistih tisoč resnic, ki jih politiki prodajajo, primerjal eno z drugo, ne da bi prebral še kaj drugega ali vprašal koga drugega. Kolikor spremljam francosko ali britansko televizijo, so zgodovinske debate ali zgodovinski dokumentarci, ki jih v sodelovanju s strokovnjaki delajo televizijske hiše v svetu najbolj gledane oddaje. Tam se z zgodovinskimi dejstvi srečujejo vsak dan, zato takšne teme niso nič nenavadne.

Vi predavate zgodovino na mariborski univerzi. Kako današnji dvajsetletniki, ki niso zavestno doživeli niti zadnjega obdobja socializma, gledajo na to zgodovino, o kateri se njihovi starši in stari starši že zmeraj pogovarjajo in se zaradi nje celo sovražijo?

Kako gledajo na to obdobje? Včasih je zelo smešno: Tito je zanje nekaj že zelo tujega. To, kako je funkcionirala neka partijska organizacija, od kongresa, centralnega komiteja, generalnega sekretarja do celice, jim je španska vas, čista zgodovina. Ko jim začnem razlagati Stalina, Lenina in oktobrsko revolucijo, pa potem Stalina v tridesetih letih in med drugo svetovno vojno in vse tiste, ki so Stalinu sledili, pa o njegovem receptu v zgodovini VKPB, in vidim njihovo začudenje in nejevero, kako je to sploh mogoče, sem kar optimistična. Mladi ljudje so osvobojeni teh travm. Oni predvsem hočejo čimveč vedeti, zelo radi hodijo v arhive in tega sem zelo vesela, ker še vedno trdim, da dober zgodovinar mora hoditi v arhive. Zelo radi spoznavajo svet.

To daje upanje, da bo tudi leto 1945 prej ali slej zgodovina.

Saj je, mislim, da je že zgodovina, razen v tistih redkih primerih, ko bi kdo rad, da bi bilo kaj drugega. Je pa zelo tragičen del naše zgodovine, ne samo leto 1945, ampak vse, kar je pripeljalo do leta 1045. Ko sem tisti čas spoznavala v virih, sem kar naenkrat ugotovila, kako tragično je moralo biti za tisto generacijo mladih ljudi, ki so bili recimo študenti tik pred vojno ali pa na začetku vojne. Človek, star dvajset let, še ne more razumeti vsega, kar se dogaja okoli njega, manjkajo mu izkušnje. In ti mladi ljudje so se morali odločiti o zelo usodnih stvareh. Potem je bil brat proti bratu, sošolec proti sošolcu. To gledam kot tragedijo, ki jo je treba skušati razumeti. To so bile življenske odločitve nekaterih ljudi: nekatere so stale življenje, nekateri so se zavedali, da so življenske odločitve, nekateri se niso. Kakšnega je mama poslala k domobrancem, kakšnega je mama poslala k partizanom. Ko gledam svoja sinova, ki sta ravno toliko stara, se mi zdi čisto nemogoče, da bi njihove odločitve postavljala pod presojo, še manj pa, da bi danes politično manipulirala s tako hudimi stvarmi. To je zame, milo rečeno, neokusno.

AFORIZMI

To ni pravično: med komunisti ni nobenega blaženega, kaj šele svetnika.

Rad bi zadel tistega, ki se je skrtil za tarčo.

Z grozo ugotavljam, da so nam naši potomci čedalje bolj podobni.

Žarko Petan

Pismo

OB 10. OBLETNICI DEMOS-a

Spoštovani gospod dr. Jože Pučnik!

Kot prvemu predsedniku Sveta DEMOS-a Vam ob 10. obletnici koalicije strank, združenih v istoimenskem DEMOS-u od srca in iskreno čestitamo za uspehe, ki ste jih dosegali od ustanovitve koledarskega leta 1989, do prvih svobodnih volitev po drugi svetovni vojni, aprila 1990, ko ste zmagali in si pridobili v parlamentu absolutno večino. Slovensko ljudstvo vas je izvolilo na svobodnih in tajnih volitvah in to njihovo izbiro smo spoštovali tudi mi. Spoštovali smo tudi to, da se je Demos že takoj v začetku zavzemal za vzpostavitev suverene države slovenskega naroda, parlamentarno demokracijo, pravno državo, civilno družbo, svobodno podjetništvo ter za človekove pravice.

Večina avstralskih Slovencev si je vedno želela, da bi prišle demokratične spremembe tudi v Slovenijo in prav zato smo Vas podprli v času predvolilnega boja, ki kljub vsej demokratizaciji v Sloveniji ni bil enakopraven. Bili ste brez finančnih sredstev, zato smo uslišali željo fanta, ki se je tako nenadoma in skromno pojavil med nami. Socialdemokrat Erik Modic: "Če bi mi demosoenci imeli vsaj šest tisoč dolarjev... prepričan sem, da bi zmagali!" Nekaj Erikovih bežnih obiskov in pogovorov v Sydneyu in Melbournu, in njegova navidez nedosegljiva želja je bila ne samo uresničena, presežena je bila desetkrat.

Še danes si, spoštovani dr. Jože Pučnik, štejemo v čast, da ste nam po zmagi Demosa posvetili nekaj izredno laskavih besed: "... Vaša pomoč ni bila zaman! Naši dobri stiki in naše prijateljsko sodelovanje niso končani z zmago na volitvah - zdaj postajate čedalje pomembnejši!"

Tega smo se tudi zavedali ob času osamosvojitve Slovenije, ko smo z dobro organizacijo in lobiranjem v avstralskih vladnih krogih dosegli, da je bila Avstralija prva prekmorska država, ki je 16. januarja 1992 priznala Republiko Slovenijo. Tukaj ne mislimo le na prizadevanja spodaj podpisanih, temveč na organizacije, ki so se razvile iz avstralskih Društev za podporo demokracije v Sloveniji, to je bila takratna Avstralska slovenska konferenca in njeni Narodni sveti v Sydneyu, Melbournu, Canberri, Adelaidi in Brisbanu.

Danes se s ponosom spominjamo tistih časov, posebej še vseh Vaših obiskov, Vašega dr. Pučnik, obiska Janeza Janše, prvega obrambnega ministra RS, Lojzeta Peterleta, prvega predsednika vlade RS, dr. Dimitrija Rupla, prvega zunanjega ministra RS, dr. Janeza Dularja, prvega ministra za Slovence po svetu in drugih visokih gostov, predstavnikov slovenske države.

Prav zaradi zgoraj navedenega je letošnja 10. obletnica tudi naša obletnica!

Z željo, da bi se Demosov idealizem ohranil in prenašal na bodoče rodove slovenskih politikov Vas prisrčno pozdravljamo.

Alfred Brežnik, voditelj bivšega Društva za podporo demokracije v Sloveniji - New South Wales

Stanka Gregorič, predsednica bivšega Društva za podporo demokracije v Sloveniji - Victoria

Dušan Lajović, bivši predsednik Slovenskega narodnega sveta New South Walesa in bivši podpredsednik Avstralske slovenske konference

Sydney, 26. november 1999

Kultura Slovenija

Prejeli smo za objavo...

O mladi pesnici iz Slovenije

Pošiljata teti iz Avstralije - Milena in Rada

V tišini tiho pisala bi vse prelube dni

JELAŠNE /B.Z./ - Ko steče beseda o pisnaju pesmi in pesnikih, nemalo ljudi zamahne z roko, češ, z besedami in rimami ni mogoče spreminjati sveta. Že mogoče, a Slovenci smo bili in smo še vedno narod pesnikov, čeprav slovenske pesniške zbirke izhajajo v skromnih nakladah, le za pesnike. Včasih tudi za sošolce in učitelje. Ne prav pogosto in ne povsod. A se primeri, tako kot nedavno v Jelšanah. Da se razumemo: podpisala jo je še ne trinajstletna osnovnošolka Barbara Smajila, njen naslov je "Hči lune", poleg avtorice sta jo z grafikami opremili učenki Tina Iskra in Helena Kalčič, naslovnica je delo učiteljice Romane Benigar. Pesniško zbirko je izdala OŠ Jelšane.

Pesniški svet Barbare Smajila je sestavljen iz množice odzivov, drobcev in vtisov, okruškov nostalgije skoraj, čeprav se zaveda, da so brezpotja in da jo čakajo še vse poti. Ker ne ve, kaj je pozaba, uporablja domišljijo in se s svojo otroško pronicljivostjo dotika in dotakne vsega: sanj, ki jih bo kmalu konec, samovanja, nesklajenega prijateljstva, smeha in preproste, tihe želje, trde resničnosti sveta, ki jo srka s široko odprtimi očmi, večno vznemirljivih letnih časov, sadov spoznanja (!), čeprav brez silne teže težkih let, ko z mrakom se uleže spat minitvi izročena in ko z njo, prav tam, kjer so ozke steze nad viharnim morjem vsekane v prepad, zaspi še noč.

Pri tem se opazuje venomer in pravi, da ni prava, dokler se pesem ne zapiše. Če je v njej mesečno, vsevidlj gre in se predrami. Če jo litje časa mami, sneg ko pada, omamni vonj pomladi, jesenske, do neba nabrekle barve, se preprosto hrani z verzi o prijateljstvu, na primer, igri in nepostavljeni, razposajeni sobi, o Kralju Matjažu, ekologiji, materi in novem letu v mikavni, ne sahlji pesniški maniri. V vseh trenutkih zna na plan. Celu nasvete daje, kako se pesmi piše.

Barbara Smajila

Svet za znoret

Res, da nisem pesmist,
res, da nisem okulist,

a vseeno vidim to polomijo:
ljudi, ki jokajo in trpijo.

In vidim ubogo mularijo,
otroke, ki niti skorjice kruha ne dobijo.

In vidim poslance in vlado,
ki si samo gladijo brado.

In veliko preveč govorijo,
a mnogo premalo naredijo.

In vidim ta umazani svet,
svet, v katrem je za znoret !

In vidim smrt in trpljenje
in krut boj za življenje.

In vidim,
da je lepše, če si odrezan od sveta,
kot če vidiš delček tega gorja.

In zdi se mi,
da je svet veliko bolj pošten in lep
le takrat, kadar spi.

Kultura Avstralija, Slovenija

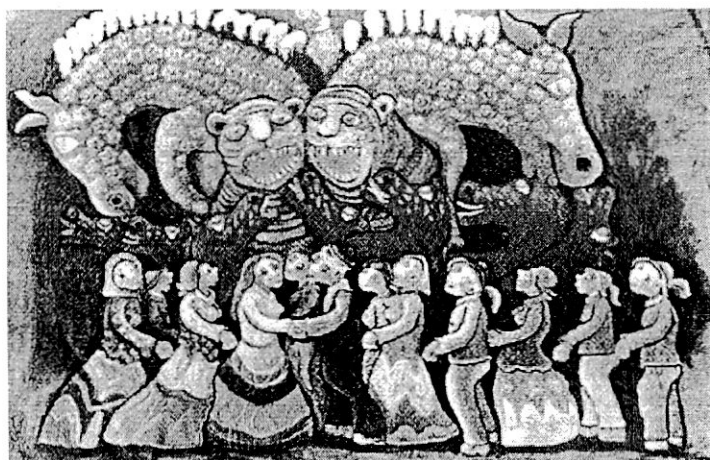

Haiku kotiček Pavle Grudnove

O, kako ubog
je napram polni luni
vsak človeški krog...

V črno luknjo - klet
vesoljsko - se pelje naš
pritlični planet.

Naivna slikarka Greta Pečnik

PIRAN /PRIMORSKE NOVICE/ - Greta Pečnik se je rodila pred 75. leti v Oplotnici pri Slovenskih Konjicah. Doma je bila šesti otrok. Riše vaško življenje, prepredeno z običaji in ljubeznijo, živali ter nenehno čaščenje brstenja. Greta danes živi v Piranu, razstavljala pa je že po vsem svetu (razen Avstralije). Je prejemnica veliko nagrad, celo Oskarja je prejela, ki ga Akademia Italia vsako leto podeli enemu od naivnih slikarjev iz vsega sveta, pa Zlato palmo Svetovnega parlamenta USA 1. Celo znameniti operni pevec Luciano Pavarotti je za svojo zbirko naročil cel cikel del priljubljene slikarke. Njena piranska hiška je pravi zaklad naivnega slikarstva, kljub vsemu pa je ostala še vedno prisrčna Štajerka. Piran si je pred leti izbrala z možem za svoj dom, bil je pleskar in njen prvi mentor.

Prva kasetna tolminskih ljudskih pesmi

TOLMIN /DELO/ - V vasi Kred na Tolminskem je štiričlanska skupina Dednina na koncertu predstavila prvo kaseto tolminskih ljudskih pesmi. Zavzeta skupina treh solopevcev in citrarja obuja pesmi, ki so doslej "ležale" na Inštitutu za glasbeno narodopisje, nekaj nezapisanih pa so iz žive zakladnice izbrskali sami. Sopranistka Majda Luznik je dina profesionalna glasbenica, vsi drugi so amaterji (Metka Ivančič je altistka, harmonikar Metod Bajt ter citrar Sandi Manfreda).

Rojaki - Slovenci

Pred dvema letoma je Janko Majnik iz Coome izdal svojo knjigo
Dnevnik podmorničarja - DIARY OF THE SUBMARINER

V knjigi opisuje svoje življenje - dogodivščine slovenskega podmorničarja na jugoslovanski kraljevi ladji v času II. svetovne vojne. Janko se je izkrcal v Avstraliji leta 1949, s soprogo Pamela sta prva leta doživljala usode delavcev na Snowyju. Danes se bori z zahrbtno boleznijo, vendar je prava gorenjska "grča". Janko ima knjige še na zalogi, in prav zanimivo je, da so zanje kazali več zanimanja Avstralci kot mi Slovenci.

Uvrstite v svojo knjižno zbirko to zanimivo knjigo
Janka Majnika.
Naročite jo lahko po ceni
\$ 15.00 + \$ 2.00
za poštno stroške na telefon:
(02) 64523 246

Blizajo se božični in novoletni prazniki, knjiga je najlepše darilo!

Rekonstrukcija duhovne kulture

LJUBLJANA /DELOFAX/ - Znanstveno raziskovalni center SAZU dobiva vse bolj pomembno mesto v slovenski humanistični znanosti. Pred dnevi so imeli dve slovesnosti: najprej so predstavili nov Inštitut za biografiko in bibliografijo ZRC, sledila pa je osrednja počastitev 65-letnice Glasbenonarodopisnega Inštituta ZRC. Predsednik Sazu, akademik dr. France Bernik je poudaril tradicijo slovenske folklorne kot kulturne dediščine, posebej slovensko ljudsko pesem. Doslej so izšle štiri knjige - moderna izdaja Slovenskih ljudskih pesmi, peta je v pripravi. Ljudska kultura ali folklor razkriva ustvarjalno moč naroda, izraža njegov značaj, arhetipske mišljenske in vedenjske modele naših prednikov. Etnomuzikologija je poklicana, da prikaže ljudsko duhovno kulturo v njeni najbolj verodostojni obliki.

Torkarju in Kopaču državno odlikovanje

LJUBLJANA /DELOFAX/ - Predsednik republike Milan Kučan je vročil visoko državno odlikovanje zlati častni znak svobode RS, in sicer literatu Igorju Torkarju za življenjski literarni opus in zvestobo slovenstvu ter arhitektu Vlastu Kopaču za zasluge pri ohranjanju in vrednotenju kulturne dediščine, za celotno življenjsko delo in za vse, kar je dobrega napravil za Slovenijo. Po Kučanovih besedah se z odlikovanjem popravljiva krivica, ki je bila storjena Torkarju in Kopaču pri njunem pojasnjevanju resnice.

MISEL

*So mi rekli, da beseda ni
konj. A se je potem
izkazalo, da vseeno
dostikrat brčne.*

Vito Tofaj

Zveza zgodovinskih društev Slovenije pripravila dva zbornika in knjigo

LJUBLJANA /DELO/ - Publikacija Množične smrti na Slovenskem poudarja, da so ljudje v preteklosti ogromno pretrpeli v naravnih nesrečah in vojnah, da pa so vselej zmogli moč za prebroditev kriz. Ideja za knjigo je bil ogled Dobrača, ki ga je gora zasula v strahotnem potresu 1348. leta in katerega 650. obletnice so se spomnili lani. Prav tako so bili pobuda strahotni rimski pokoli, tu so kuge in število mrtvih v obeh svetovnih vojnah in po drugi vojni. Knjiga ne seje sovraštva ampak vodi k premisleku o življenju in njegovi vrednoti. Morala zgodbe: "Čudež je, da smo Slovenci sploh obstali!"

Drugi zbornik *Slovenija 1948-1998: Iskanje lastne poti* prinaša referate z mednarodnega simpozija v Mariboru. Pobuda zanj je bila 150. obletnica v Gradcu ustanovljenega prvega političnega društva Slovenija in jubilej Združene Slovenije. V zborniku so nanizane zanimive teme kot n.pr. Trst in slovenstvo, Koroški plebiscit, Sto let Narodnega doma v Mariboru, Volitve v Prekmurju, Beneški Slovenci in Slovenija, Katoliška cerkev in slovenski izseljenci itd.

Tretja knjiga *Propad turjaške graščine* Tomaža Kočarja pa prinaša poseben pogled na znamenito kranjsko plemiško rodbino Auerspergov.

Knjiga "Zastave vihrajo", delo treh avtorjev

LJUBLJANA /DELO/ - Ko so avtorji Franc Rozman, Vasilij Melik in Božo Repe obhodili pot od 1848. leta pa do danes je nastala knjiga za 181 strani velikega formata. Vse o dneih, ko ni dela in šole, zato pa toliko več besed, godb, zastav in zakmašnih oblek. Glavnina se začne z rojstnimi dnevi presvetlega cesarja Franca Jožefa, Melik se ukvarja s staro Jugoslavijo in njenimi prazniki, Repe pa se loti dogodkov od 1941. leta naprej, ko prazniki v socializmu nosijo pečat fenomena z množičnimi proslavami, ki so prerasle v pravo manijo.

Prva monografija Plečnikova sakralna umetnost

LJUBLJANA /MAG/ - Izšla je prva monografija, ki odkriva znamenitega slovenskega arhitekta Jožeta Plečnika kot sakralnega umetnika. Avtor dr. Damjan Prelovšek. V njej so vsa Plečnikova dela v cerkveni umetnosti doma in na tujem z odličnimi fotografijami. Knjiga stane 10.900 SIT, naroči pa se lahko na naslov:

Ognjišče p.p. 114
Koper 6000 Slovenija
telefon: 0011-386-66-272 252

Po svetu

PARIZ

/PRIMORSKE NOVICE/ - Slovenski pevec, skladatelj in kitarist **Zoran Predin**, ki je pogost gost na primorskih odrih, se je s svojo skupino *Mar Django Quartet* predstavil izbrani publiku na Mednarodni diplomatski akademiji v Parizu in diplomate s svojo poezijo dobesedno 'začaral'.

LOS ANGELES

/DELO/ - V Los Angelesu, kjer je diplomatsko zastopanih kar 85 držav, so na slovesnosti v čast diplomatskemu zboru postregli s slovenskimi vini.

Ta so bila v družini najodličnejših švicarskih, španskih južnoafriških, čilskih. Na dan ko losangeleško okrožje vsako leto nazdravi vsem tamkajšnjim tujim konzularnim službam (Solute to the Consular Corps) so postregli z vini iz Kristančičeve kleti (Movia) in iz Vipave. Da so vina (beli pinot, chardonay barrique in merlot) prišla tudi na kalifornijsko stran ZDA, gre zasluga slovenskemu ambasadorju v Washingtonu dr. Dimitriju Ruplu. Mark Erjavec, poslovnež slovenskega rodu in slovenski častni konzul na zahodni obali ZDA pa je poskrbel, da so vina diplomatskim in poslovnim krogom v Los Angelesu predstavila razvitost Slovenije tudi po tej plati. Kalifornija zdaj čaka na zainteresiranega distributerja slovenskih vin, ki se za zdaj prodajajo na vzhodni obali ZDA.

TOKIO

/DELOFAX/ - Dr. **Aleksandra Kornhauser** je v Tokiu prejela jubilejno, že dvajseto Hondovo nagrado. Vsako leto jo dobi samo en znanstvenik iz vsega sveta, ki jih družijo okoljevarstvena znanstveno-raziskovalna naravnost. Nagrado je ustanovil Soičiro Honda, ustanovitelj Hondovega poslovnega imperija. Nagrada ne prinaša le časti ampak tudi okoli 15 milijonov tolarjev. Kornhauserjeva pa je na Japonskem dobro poskrbela za promocijo Slovenije.

RIO DE JANEIRO

/REUTERS/ - V brazilskem nacionalnem muzeju v Rio de Janeiru je od septembra letos na ogled lobanja ženske, ki je živel pred 11.500 leti. Poimenovali so jo Luiza, izkopali pa so jo leta 1975. Antropologi menijo, da gre za najstarejši človeški fosil, kar so jih našli na ameriški celini. V fosilu bi se utegnili skrivati ključni element teorije, po kateri naj bi Luiza pripadala skupini, ki je na celino prišla 3000 let pred ameriški domorodci.

CLEVELAND

/DNEVNIK ONLINE/ - Tone Gogala, konzul v Clevelandu: "Slovenci premalo izvažamo v Ameriko živo besedo. Če bi slovensko besedo izvažali toliko kot polko, bi bilo bistveno drugače."

NEW YORK

/VEČER/ - Slovenka v Beli hiši?

Slovenka **Melanija Knavs** in multimilijonar **Donald Trump**, eden najbogatejših ljudi na svetu - par, ki bi se lahko po prihodnjih volitvah naselil v Beli hiši. Trump je registriran kot republikanec, ob kandidaturi pa bo zastopal Reformistično stranko.

NURNBERG

/DELOFAX/ - Na svetovni razstavi inovacij v Nürnbergu je 28 slovenskih inovatorjev za 42 svojih inovacij prejelo 21 odličij in se po uspešnosti za Nemčijo in Tajvanom uvrstilo na tretje mesto. Tri zlate medalje so prejeli: **Jože Plestenjak** za sušilno napravo, **Alojz Tomažin** za čoln z ročnim pogonom ter **Vili Poznik** in **Franc Resnik** za vitalizator vode.

RIM

/DELO/ - Vatikanske palače v Rimu so od 14. novembra bogatejše za prenovljeno kapelo Redemptoris Mater. Odršenikova mati, ki stoji pred vhomom v papeževo rezidenco, oblikoval pa jo je slovenski akademski slikar, 45-letni pater **Marko Rupnik**, doma iz Zadloga nad Idrijo. Slikarstvo je študiral na Akademiji lepih umetnosti v Rimu, tam končal teološko fakulteto, v začetku devetdesetih let pa so mu ponudili ravnateljstvo jezuitskega študijsko raziskovalnega centra Aletti, hkrati pa je profesor na papeškem Vzhodnem inštitutu in papeški univerzi Gregoriana. Rupnikova literarna in raziskovalna dela so bila doslej prevedena v ducat jezikov, prav maalo pa jih je izšlo v slovenščini. Mozaik so slikar Rupnik in njegovi sodelavci iz rimskega študijsko-raziskovalnega centra Aletti ustvarjali tri leta, kapelo pa za vatikanskimi zidovi postavljajo ob bok tistim, ki jih je poslikal Michelangelo.

CHICAGO

/DELOFAX/ - **Tomaž Šalamun**, **Aleš Debeljak** in **Aleš Šteger** so pred dnevi v Chichagu sodelovali na festivalu, imenovanem *Tri države, tri generacije: vzhodnoevropska poezija danes*. V okviru festivalskih prireditev v organizaciji oddelka za slovanske jezike in literaturo na univerzi Northwestern - na literarnih nastopih, okroglih mizah in pogovorih - so sodelovali še ruski in poljski pesniki in pesnice, pa tudi ameriški. V začetku novembra pa je pri newyorški založbi White Pine Press izšel prevod pesniške zbirke **Aleša Debeljaka Mesto in otrok**.

STOCKHOLM

/DELO/ - Direktor ravske železarske družbe **Stroji in tehnološka oprema dr. Milan Švajger** je imel ondan redko priložnost, da se je rokoval s švedskim kraljem **Karлом XVI Gustafom** in kraljico **Silvijo**. Fotografijo o tem dogodku je objavil *Informativni fužinar*.

KUČIBREG

/JANA/ - Po nekaj letih so se ponovno partizani treh dežel Slovenije, Hrvaške in Italije, s svojimi zastavami, pevskimi zbori in recitatorji zbrali ob spomeniku padlim v Kučibregu. Proslave so se udeležili tudi člani novo ustanovljenega društva na hrvaški in slovenski strani Istre pod naslovom *Josip Broz Tito*, ki je od septembra letos dobilo več članov kot jih premore marsikatera politična stranka. Društvo bo odslej zastopalo interese Istranov z obeh strani.

ŠKRBINI NA KRASU

/NOVI GLAS/ - Predsednik RS **Milan Kučan** je odlikoval s častnim znakom svobode Republike Slovenije za zasluge v boju proti naci-fašizmu umrle in preživle primorske rodoljube, ki so jih med zadnjo vojno Angleži izvežbali in s padali spustili na slovensko ozemlje. Pobudo za spominsko srečanje je že lani dal bivši angleški kapetan posebne službe SOE in časnikan **John Earle**, ki živi v Trstu.

GORICA

/NOVI GLAS/ - Šele letos se je izvedelo, da je **Gorica** pestovala izgnanko, slovensko filmsko igralko **Eleonoro Hermino Gregor**

- z umetniškim imenom **NORA GREGOR**, rojeno leta 1901. Družina Gregor se je sprva izselila na Dunaj, potem pa v Gradec. Eleonora je bila zapisana dramska igralka. Igrala je v gledališčih na Dunaju, Gradcu in Berlinu. Posnela je kar lepo število filmov. V filmu *Parizana Renoira*, dobitnika oskarja za življenjsko delo, je **Nora Gregor** zaigrala kneginjo **Christine de La Chesnaye** v filmu *La Regle du jeu* (Pravilo igre, 1939).

V Hollywoodu je odigrala peščico vlog, se vrnila v Evropo in se za daljšo dobo oddaljila od filma. Poročila se je s pianistom **Mitjem Nikischme**, leta 1937 na Dunaju pa v drugem zakonu vzela za moža avstrijskega princa **Ernsta Rudigerja von Starhemberga**, zagovornika avstrijske politične samostojnosti, voditelja Heimwehra, tradicionalistične in protihitlerjevske stranke ter vplivnega vicekanclerja. Prevzela je možev plemiški priimek. Z aneksijo Avstrije leta 1938 je postala za **Noro** in njeno družino bivanje v Avstriji nevzdržno. Preselili so se v Švico. Ob koncu druge svetovne vojne se je **Nora** z družino izselila v Južno Ameriko. Vzela si je življenje v kraju **Vina del Mar**, nedaleč od **Santiaga de Chile**, 20. januarja 1949, trideset dni po materini smrti v Gradcu.

St. John's Park COMMUNITY CLUB

Proud Sponsor Of The
Sydney 2000 Slovenian Olympic House.
80 - 84 Brisbane Rd. St John's Park. N.S.W. 2176

Christmas Party

Sobota, 18. decembra 1999
Igrajo LAUFARJI iz Slovenije

Silvestrovo v olimpijskem Sydneyu

Morda še ne veste, da bo ob letošnjem vstopu v novo tisočletje v olimpijskem Sydneyu velika gneča in da bo treba misliti na rezervacije za silvestrovanje že zdaj!

Zato Klub Triglav že sprejema rezervacije
(Martha Magajna tel.: 960 96057)

Žrebanje srečke za povratno letalsko vozovnico Sydney-Dunaj
Igral bo narodnozabavni ansambel iz Slovenije LAUFARJI
Veselo v novo leto 2000 - v novo tisočletje
s Klubom Triglav!

Telefon: (02) 9610 1627 Fax: (02) 9823 2522
E-mail: club@triglav.com.au

Adriatic Adventures

Naicenejše potovanje do Slovenije
Pooblaščenca agencija za Rent-a-car
Alpetour Kranj

Sodelujemo z:
Adria Airways
Malaysia Airline
Qantas
Lauda Air
Lufthansa

in drugimi letalskimi prevozniki

Phone (02) 9823 0011 Fax (02) 9823 0022
Shop 12, Edensor Park Plaza
Edensor Park NSW 2176

Intervju/

Blejčana - veslača Jani Klemenčič in Milan Janša

Pogovarjala se je Angela Mikuletič

V Sydneyu smo se imeli priliko srečati tudi s svetovno znanima mojstroma v veslanju in sicer z Janijem Klemenčičem in Milanom Janša. Jani in Milan sta na olimpijskih igrah 1992 v Barceloni v tekmovalju v četvercu brez krmarja prejela bronasto medaljo in prav tako v Atlanti leta 1996 osvojila četrto mesto. Milan je leta 1990 tekmoval tudi na Svetovnem veslaškem prvenstvu v Tasmaniji in si prav tako prislužil bronasto medaljo. Razen omenjenih uspehov imata Jani in Milan za sabo tudi druga uspešna tekmovalja.

Milan in Jani, povejta nam kakšni vodni športi nasploh obstajajo, saj se zdaj, v času pred olimpijskimi igrami Sydney 2000 vsakodnevno srečujemo s športi na vodi?

RAFTING se imenuje tekmovalje z rafti-čolni na deročih rekah. Čolni so iz gume, dolgi približno 3 metre in široki 1.5. V njih navadno tekmuje 6 do 7 oseb. Primerna tekmovalja v raftingu v Sloveniji so navadno na Savi v Tacnu.

KAJAKAŠ tekmuje s čolnom imenovanim kanu in sicer navadno na divjih ali mirnih vodah. Čoln je iz kevlarja (ene vrste plastika). V njem tekmujeta lahko 1-2 osebi.

ROWING - veslanje je šport na mirnih vodah. Čoln je prav tako iz kevlarja, dolg je lahko od 8 do 14 metrov, odvisno koliko oseb tekmuje. Discipline v veslanju so sledeče: enojec (skif), dvojec, dvojni dvojec, četverec, dvojni četverec in osmerek. Olimpijske discipline so vedno brez krmarja.

V kateri disciplini veslanja bo možno tekmovali na OI Sydney 2000?

Slovenci imamo za OI v Sydneyu kvalificirana že dva čolna in sicer dvojec brez krmarja in dvojni dvojec. Za leto 2000 bodo potekale kvalifikacije za OI še prej v Lucernu v Švici. Tam si bomo Slovenci skušali pridobiti še kvalifikacije za OI v tekmovalju v enojcu in četvercu brez krmarja.

V kakšnem tekmovalju sta sodelovala vidva pred kratkim v Sydneyu?

Regata v veslanju je potekala v Penrithu od 21. do 24. septembra na progi 2500 m. Imenovali so jo Predolimpijska regata. Tekmovala sva v skupini dvojcev. Iste vrste nas je bilo 22 tekmovalcev iz vseh koncev sveta. Na tem tekmovalju se nama je nudila prilika spoznati proge na katerih bi naj tekmovali na OI Sydney 2000.

V Sloveniji nas je šest kandidatov za to disciplino. Od tega sta že dva čolna (dve posadki) določena za OI. Midva se skušava s trdim delom oziroma treniranjem še kvalificirati. Z dosežki tega štiridnevnega tekmovalja sva zadovoljna in bova odnesla bogate izkušnje na Bled od koder prihajava.

Kakšne rezultate sta dosegla na tem tekmovalju?

Po času vseh nastopajočih v istih disciplinah sva uspela priti tretja. Za naju je bil to velik uspeh, saj nisva pričakovala, da bova z izposojenim čolnom dosegla tako visok rezultat. Za OI nameravamo pripeljati čolne s seboj iz Slovenije, v tem kratkem času pa za to nisva imela možnosti.

Kakšna je razlika med vodo Blejskega jezera in tukajšnji vodo?

Na Bledu je voda bolj mirna in teren dobro poznavajo. Nujno je bilo da sva spoznala razmere tukajšnjih voda, kajti tu je na vodah več vetra četudi je zunaj popolnoma mirno podnebje. Če bi prišla tik pred OI v Sydney bi težko pričakovala kakršne koli uspehe med tako dobrimi tekmovalci.

Ali nameravata zato priti v Sydney pred OI?

To je trenutno najina velika želja in upam, da jo bova uresničila. Kot nama je znano nam bo Slovenska športna zveza omogočila treniranje tukaj v Penrithu še letos v mesecu novembru.

Veliko športne sreče vama želimo!

Slovenska oddaja na
TV 31 Sydney
odslej vsak ponedeljek
od 18.00 do 18.30 ure

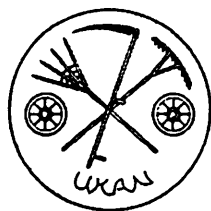
OBJAVA
STILBIT.IGOR KOVAČIČ.sp.
 Pušnikova ul. 1
 Maribor 1000 Slovenija

Spoštovani! V gospodovem letu 1999 smo se odločili, da tudi vam, našim rojakom, ki živite po svetu, tako vernikom kot ostalim, pripravimo in omogočimo nakup slovenskega koledarja za leto 2000. V ponudbo smo vključili tri koledarje:

1. Lepote Slovenije od Primorja do Prekmurja
2. Triglavski narodni park
3. Cerkev na Slovenskem in obisk papeža Janeza Pavla II. v Mariboru, ob beautifikaciji Antona Martina Slomška.

Vse strani mesecev na koledarju so oblikovane tako, da se lahko slike uporabijo tudi z morebitno stensko sliko. S kvaliteto koledarja in samo vsebino pa želimo vsem omogočiti in dodati vsaj kanček k ohranjanju naših naravnih, kulturnih in duhovnih vrednot. Koledar ne bo zanimiv samo v letu 2000 ampak tudi kasneje.

šobe-cameze-zimmet-čomš-apacma

Kmečki tužizem
ŽEROVC

4260 bled mlinska 15

slovenija
 telef. 00386-64-741-704

Zveza kulturnih društev Maribor in
 Sklad Republike Slovenije za ljubiteljske kulturne dejavnosti
 Območna izpostava Maribor
 razpisujeta

Literarni in likovni razpis
Tisoč let časa

v okviru srečanja
OTROK IN UMETNOST 2000

Učitelji slovenskega pouka v Avstraliji, starši, priključite se tudi v natečaju z literarnimi in likovnimi deli vaših otrok.

Poslati do 15. januarja 2000 na naslov:
 SLKD, Območna izpostava Maribor
 Partizanska 5, 2000 Maribor, Slovenija

*Osnova za temo je konec tisočletja. Izhodišč je obilo, n.pr.:
 Kakšen je vodeti ta konec sveta? Kakšen je videti ta novi svet?
 Čarovnija časa? Kako nepredvidljiv je ta čas - teče in teče. Kaj
 teče? kakšen pa je trenutek? Se ga da ujeti? Kaj je sploh čas?
 Naslikajte ga! Opišite ga! Zaprite oči in si ga predstavite. Kako
 je mogoče ubiti čas? Zapraviti čas? Imeti čas! Poslednji hip,
 poslednji čas, da nekaj opravimo. Babica pripoveduje, kako je
 bilo svoje čase, zdaj pa je čas, da z njo napravite pošten
 pogovor. Ste bili v trgovini, kjer prodajajo čas. Preučite čas,
 kakor znate samo vi, z velikansko domišljijo.
 Poiščite tisočobrazno tisočletje časa!*

Vabimo učence osnovnih šol, da pošljejo na natečaj svoje prispevke, pedagoge pa prosimo, da jih k temu spodbujajo.

Za dodatne informacije kličite Veleposlaništvo RS Canberra

Enrolment in Slovenian Language

Students may enrol in the course of Slovenian language in Melbourne from the first Saturday of the school year, 5 February 2000, and the following Saturdays. Prospective students may enquire and obtain enrolment details during class time. All classes are held from 9.00 am to 12.20 pm.

Slovenian is offered at
Princes Hill Secondary College, Arnold Street,
North Carlton, tel 9416 0641

Students from primary level 5 to year 12 VCE may enrol. Students who wish to undertake VCE, are required to have completed at least two years of formal study of Slovenian or have sufficient knowledge of the language.

The course cost for students to Year 10 is \$40,
 for VCE students \$52, for adults \$120.

For enquiries please call tel 9416 0641. If you wish further details about the Slovenian course call:
 tel 9544 0595 after 7 pm

In addition to the regular Slovenian language course classroom teaching will be enriched by the instruction on the use of the internet for Slovenian studies. Guidance will be provided in gaining information from the Slovenian website www.thezaurus.com, with direct access to Slovenian web and a full range of Slovenian language and cultural resources. Do call if you are interested in studying the Slovenian language. We are pleased to provide any information about the study and the advantages of learning Slovenian. It is particularly important to realize that the study of Slovenian will add for the VCE students 5 points to the final tally of VCE scores.

Aleksandra L. Ceferin
Institute for Slovenian Studies of Victoria

Vpisovanje na pouk slovenskega jezika v Melbournu se bo začelo prvo soboto po začetku šolskega leta 2000 in potem naslednje sobote od devetih do dvanajstih dopoldne. Pouk se prične v soboto 5. februarja. Lahko pridete v razred, govorite z učitelji in si vzamete prijavnico.

Slovenščina se poučuje v
Princes Hill Secondary College, Arnold Street, North Carlton,
tel: 9416 0641

Vpišejo se lahko učenci od 4. letnika osnovne šole do 12. letnika VCE. Za vpis v 11. letnik VCE se pričakuje zadostno znanje slovenščine ali najmanj dve leti pouka. Vpišejo se lahko tudi odrasli.

Vpisnina za učence do 10. letnika je \$40, za VCE kandidate \$52, za odrasle \$120.

Za nadaljnje podatke kličite na šolo, tel.: 9416 0641.
Če se želite pogovoriti v slovenskem jeziku,
kličite tel.: 9544 0595 po sedmi uri zvečer.

Poleg običajnega pouka slovenščine bo razredni pouk obogatilo poučevanje v uporabi interneta za slovenski študij, posebno pa uporaba slovenske spletne strani - www.thezaurus.com, preko katere si bodo učenci pridobili direkten dostop na slovensko omrežje in vrsto slovenskih jezikovnih in kulturnih virov.

Oglasite se, če vam je pri srcu učenje slovenščine. Radi se pogovorimo z vami, če imate vprašanja, skrbi ali probleme s šolanjem vaših otrok. Predvsem vam bomo povedali, kako vam bo koristila slovenščina. Posebno važno je vedeti, da bo študij slovenskega jezika dodal pet točk k ostalim VCE točkam, velikega pomena, kadar se gre za vpis na univerzo.

Aleksandra L. Ceferin
 Institut za slovenski jezik Viktorije

Slovenščina kot priznan šolski jezik v avstralskem šolskem sistemu

Victorian School of Languages je bil prvi, nadvse bistven factor, ki je omogočil vpeljati slovenščino v državni šolski sistem najprej v Viktoriji (leta 1977), potem pa v NSW (leta 1979).

Za vpeljavo jezika so zahtevali seznam učencev, imena učiteljev - stalnih in pomožnih - učni načrt, seznam šolskih knjig, in stvar je stekla, v Melbournu s šestimi razredi na treh centrih. Potem še leta 1979 v Sydneyju.

Sobotna šola za jezike je bila edinstvena državna šolsko vzgojna ustanova, ki so jo v Viktoriji uvedli leta 1934 zato, da zadosti potrebe po drugih jezikih (ne samo tradicionalne nemščine in francoščine). Prva dva jezika sta bila japonščina in holandsščina, pozneje se jima je pridružila še nemščina. Po drugi svetovni vojni so se pridružili še drugi jeziki. Število je začelo naraščati po prvih naseljenjskih valih. Ko so uvajali slovenski jezik, je imela šola 23 jezikov. Danes nudi šola, preimenovana v Victorian School of Languages, 42 evropskih, azijskih in afriških jezikov. Šola je služila za model drugim šolskim sistemom. Prva se je zanimala za ta model država NSW, in 1978 ustanovila NSW School of Community Languages, kjer je novo ustanovljeni šolski odbor vpeljal slovenski jezik v šolski sistem.

Prvi koraki za vpeljavo mature iz slovenskega jezika

Stvar se je sprožila v Melbournu, ko je p. Stanko Zemljak povprašal mag. Aleksandro Ceferin, profesorico nemščine, o možnostih slovenske mature. Pri ministrstvu je dobil odgovor, da se Slovenci lahko vpišejo na srbo-hrvatsko maturo. Tako je mag. Aleksandra (Saša) Ceferin avgusta leta 1976 stopila v kontakt s prof. Marvanom (Monash univerza), predsednikom Maturitetnega komiteja za slovanske in baltske jezike pri VUSEB-u. (ustanova za maturitetne predmete). Odgovor je bil povoljen. Potrebno je bilo le pripraviti in predložiti potrebno dokumentacijo. In sicer: razloge za vpeljavo jezika, pričakovano število kandidatov, predlog za učni načrt, primer za pismeni izpit in kje naj bi se predmet poučeval. Odgovor je bil hiter. Prof. Marvan je predlog sprejel in ga poslal na poudritev na VUSEB. Tudi tu je šlo vse v redu. Slovenščina je bila uvrščena med maturitetne predmete. Vendar za uvajanje v letu 1977 je bilo že prepozno. V naslednjem letu se je stvar zaustavila, ker je VUSEB oznanil moratorium za vse nove maturitetne predmete, dokler se ne izvede popolna reforma mature. Iz tega je v dveh letih nastal VISE (Victorian Institute of Secondary Education). Slovenski jezik je bil po tem novem sistemu prvi akreditiran predmet, ki je potem služil kot model v procesu akreditiranja (sprejema v maturitetni sistem). V septembru 1979 je padel predlog za slovenski maturitetni odbor. Potem je bilo pripravljeno besedilo za opis slovenske mature (opis, ocenjevanje, seznam knjig, primerki in podobno). V začetku leta 1980 je bil proces dovršen in knjižica natisnjena nekaj mesecev pozneje. Prvi maturanti iz slovenskega jezika so se tako vpisali v letu 1980 in polagali maturo v letu 1981.

V NSW so stvari potekali podobno, a malo drugače. Razredi v Bankstownu in Ashfieldu so bili ustanovljeni leta 1978. Prof. Dunston (University of Sydney) predsednik komiteja za slovenski jezik v NSW je prišel v Melbourne med drugim tudi na pogovor s prof. Marvanom (Monash univerza), predsednikom VUSEB odbora za slovanske in baltske jezike in z mag. Aleksandro Ceferin, predsednico pripravljalnega odbora za slovenski jezik v Viktoriji. Aleksandra je prevzela odgovornost za pripravo maturitetne dokumentacije za NSW. To je tekom naslednjega meseca pripravila in predložila prof. Dunstonu, nakar se je process akreditacije nadaljeval v NSW-u. Skupaj s prof. De Bray-em (Canberra) in prof. Marwanom, je bila mag. Aleksandra Ceferin imenovana svetovalka pri nadaljnjem procesu in ocenjevalka pismenega izpita v prvem letu mature - v letu 1979.

V teku let je bilo nekaj prijateljske izmenjave in posvetovanj med Viktorijo in Sydneyem. Leta 1978 je prišlo do srečanj med mag. Aleksandro Ceferin z gđ. Maurič, g. Brežnikom in g. Klakočermem. V naslednjih letih je mag. Ceferin ob obiskih v Sydneyju prisostvovala srečanjem Šolskega odbora, v katerem so bili takrat aktivni predvsem A. Brežnik in p. Valerijan.

Vsi so začeli z velikim številom učencev. To število se je z leti zmanjševalo, vendar so razredi še obstajali. Tudi nekaj maturantov je bilo vsako leto.

Vlada je podpirala učenje jezikov, saj brez tega ni prave komunikacije med ljudmi in deželami. Tako je poskušala napraviti ravnovesje s tem, da dijaki dobijo dodatnih pet točk pri maturitetnih rezultatih. Zelo pomembno za vstop na visoko šolo. Mnogo slovenskih dijakov si je na ta način s slovenščino pomagalo. Zaključek: jezik malega naroda je pri učenju jezikov prav toliko vreden kot so drugi. Tisti stari slovenski pregovor več jezikov znaš, več veljaš, pa tudi še vedno drži.

- er

Začetniki (founders) slovenskega šolstva v NSW

Ponedeljek, 8. avgusta 1977 bo zapisan med dneve, ki so odločilno vplivali na razvoj slovenstva v Sydneyju. V prostorih Verskega središča v Merrylandsu so se zbrali zastopniki slovenskih organizacij iz Sydneyja in nekateri posamezniki, ki jim je pri srcu slovenska materina beseda. Ustanovili so Slovenski šolski odbor za NSW, ki si je zadal nalogo dobiti priznanje slovenščine v tukajšnjih šolah. Sestanka so se udeležili: Tomaž Možina, Alfred Brežnik, p. Lovrenc Anžel, sestra Marija Kadiš, sestra Mirjam Horvat, Mariza Ličan, Majda Mavrič, Jože Čuješ, Vladimir Menart, Vinko Ovijač, Tone Bulovec in Virgilij Ferfolja.

Za uspešnejše delo so ustanovili Šolski odbor: **Tomaž Možina - predsednik, Alfred Brežnik - tajnik, Vergilij Ferfolja - blagajnik**; ostali člani so bili: Vinko Ovijač (zastopnik Slovenskega društva Sydney), p. Valerijan Jenko (zastopnik Verskega središča), Marija Verko (zastopnica Kluba Triglav), Mariza Ličan (dopolnilna šola Kluba Triglav), sestra Mirjam Horvat (dopolnilna šola Verskega središča) in Majda Mavrič. V teku let so bile predsednice Šolskega odbora **Majda Mavrič, Olga Lah in Mariza Ličan**. /Iz brošure "Rastemo iz korenin"/ Omenjenim predsednicam se je pridružila tudi učiteljica Marie Williamson.

Slovenščina je bila priznana v Avstraliji kot maturitetni predmet in v NSW je bila že leta 1979 prva matura. V obdobju dvajsetih let je v NSW maturiralo iz slovenščine okoli 160 maturantov. Zeleti je, da Slovenci oziroma slovenske učiteljice kot članice Šolskega odbora ne bi uporabljale napačna imena kot so "slovenska gimnazija" ali celo "Saturday Slovenian School" (tako je pisalo na letošnji brošurici za maturantski ples), ker Slovenci svoje lastne stavbe - torej gimnazije ali šole v Bankstownu nismo imeli in nimamo! Imamo pa slovenski razred, kjer se poučuje kot predmet samo slovenščina. V angleščini naj bi uporabljali sledečo terminologijo (iz pogovora z direktorjem Saturday School of Community Languages Tomom Campbellom) Slovenian Classes at the Bankstown Girls High School - Center of the Saturday School of Community Languages. Po naše pa: slovenski razred v Bankstownu pri Center of the Saturday School of Community Languages.

Toda ko govorimo o prvih začetkih slovenskega šolstva v NSW, se moramo ustaviti najprej pri slovenskih duhovnikih in slovenskih društvih in klubih, za tem pa seveda še pri imenih članov prvega Šolskega odbora za NSW. Pri začetkih slovenskega pouka na avstralskih sobotnih državnih šolah pa je imela svojo zelo pomembno vlogo tudi Saša Ceferin iz Viktorije, ki je za NSW poleg drugega pripravila syllabus za maturo iz slovenščine.

Še veliko zaslužnih ljudi za slovensko šolstvo v NSW je tukaj neomenjenih, saj bi bila za točnejši zapis potrebna cela študija.

- S.G.

20. Maturantski ples

Klub Triglav Sydney, sobota, 27. novembra 1999

Govor Lojzeta Košoroka,
predstavnika Slovenske izseljenske matice za NSW

Dragi gosti, dragi nocojšnji maturanti!

Danes se že dvajsetič srečamo na prireditvah katerim pravimo maturantski ples. Vse te prireditve so bile vse kaj več kot le bal ali ples. Bile so mladinske prireditve - sicer namenjene našim maturantom, ki so opravili izpit iz slovenščine, vendar je to barometer nas vseh, našega slovenstva, zavednosti naše slovenske skupnosti in Sydneyju in okolici. Ko se je pred dobrimi dvajsetimi leti ustanovil odbor, ki ga imenujemo Slovenski šolski odbor za NSW, so se ti zavedni ljudje še kako zavedali svojih dolžnosti do slovenske skupnosti in do slovenskega naroda. Vsi, ki so v tem odboru sodelovali in delali vsa ta leta skupno z učitelji oz. učiteljicami, so izpolnili vsa naša pričakovanja, delo je bilo uspešno opravljeno in zato danes ob tem jubileju lahko čestitamo vsem, resnično smo jim hvaležni, ko so trdo delali in vztrajali. Vsak zaveden Slovenec se tega zaveda, ve tudi, da je jezik nekaj kar nas najbolj povezuje, ki je last naroda in vsakega posameznika, jezik je, ki nas povezuje v skupnosti in tega se zavedajo tudi doma v domovini, zato je že od vsega začetka ustanova, ki se imenuje Slovenska izseljenska matica, vedno ta projekt podpirala, moralno kot tudi s knjigami in drugimi učnimi pripomočki, pač v okviru možnosti. Vsakokrat pa vsem dijakom maturantom ob teh praznovanjih nagajala z lepimi knjižnimi darili. Tako tudi danes! V imenu SIM iskrene čestitke našima maturantkama, vsem učiteljem, odbornikom in vsem, ki ste pomagali skozi vsa leta, da danes praznujemo že dvajsetič tak lep in pomemben večer, kot je nocojšnji!

STA NEWS

Leon Stukelj died

Maribor, 8 November - The world's oldest Olympic champion, Slovenian gymnast Leon Stukelj, died on Monday, only four days before turning 101. Stukelj, who was only two years younger than the modern Olympics, won six medals including two golds in the Paris Game of 1924 on the horizontal bar and in the all-round competition. "Stukelj's death is a huge loss for us. He was a living legend, founder of Slovenia's Olympic committee and the country's image abroad was tightly linked to him," Tone Jagodic, general secretary of Slovenian Olympic Committee told.

Stukelj was named Slovenian personality of the year by local press in 1998. He was born on November 12, 1898, in Novo Mesto in southeast Slovenia where he was greeted by thousands during last year's celebration of his 100th birthday. A judge by profession, he was a fit and energetic man until the last days of his life. He won an Olympic silver in the rings in 1936 when he was 37 years old. Aged 100 he was still able to exercise regularly on the rings installed at his home in Maribor more than 50 years ago. Stukelj, whose portrait has been used on Slovenian stamps, won his golds competing for Yugoslavia, then a new country created from the remnants of the Habsburg and Ottoman empires which crumbled in World War One. He missed the 1932 Los Angeles Olympics because Yugoslavia were unable to pay for the trip. Stukelj attended the opening ceremony of the Barcelona Olympics and watched athletes from Slovenia march behind their own flag for the first time. He also won 14 medals at world championships. Stukelj was a honorary guest at the Centennial Olympic Games in 1996 in Atlanta where he met U.S. President Bill Clinton.

Formula 1 World Champion in Ljubljana

Ljubljana - A crowd of about one thousand cheering fans gathered in Ljubljana despite bad weather to catch a glimpse or an autograph of Formula 1 world champion Mika Haekkinen who stopped briefly in Ljubljana during his sponsor tour that will lead him from Prague to Ljubljana and later on to Moscow. Haekkinen met with Ljubljana mayor Viktorija Potocnik and attended a news conference given by the organiser Tobacna Ljubljana, one of the sponsors of his McLaren-Mercedes team. The world's No.1 formula 1 driver later attended a news conference.

Slovene Climbers Conquer Gjachung Kang

Ljubljana - Eight top Slovene climbers who

were the first team ever to reach the peak of 7,952-metre Gjachung Kang in the Himalayas returned to Slovenia. The team, which was led by Andrej Stremfelj, made the ascent from the northern Tibetan face.

"This has been one of the coldest expeditions in my life. The temperature in the tent at 5,500 metres was 15 degrees minus at night," Wednesday's issue of Delo quoted Stremfelj as saying. The first two climbers reached the peak on 31 October, followed a day afterwards by four of his fellow-climbers. The other two returned to the base after two sleepless nights and after strong winds almost swept them from the mountain. In Stremfelj's view this has been a very successful expedition, although the team had a lot of problems. For instance, they were "disconnected" from the rest of the world after 5 October, when their satellite telephones broke down. One of the team members got frostbite. At the beginning of November, Slovene climber Tomaz Humar successfully climbed the southern face of 8,167-metre Dhaulagiri in the Himalayas, which represents a new milestone in world Alpine climbing. It was the experts' estimation that such an ascent would only be possible in next millennium.

President Kucan Awards Climber Tomaz Humar

Ljubljana - President Milan Kucan received climber Tomaz Humar who recently made a solo ascent of the south face of Dhaulagiri, awarding him the national order of freedom for his achievements and for his promoting Slovenia abroad. Humar was also received by Prime Minister Janez Drnovsek.

It was a great achievement and a great victory that deserves all praise, Kucan said, stressing the bold undertaking involved yet another and even more important victory, namely the ability and wisdom to turn back within a stonethrow of the peak of Dhaulagiri. This has made Slovenia even better known internationally, which among other things will contribute to fund raising campaigns for future climbing expeditions, Kucan said.

Mixed Commission Drafts and Agreement on the Protestant Church

Ljubljana - A commission of government and Protestant Church representatives passed a draft agreement on the legal status of the Protestant Church in Slovenia at their second session.

Sales Rise in the Second Quarter of the Year

Ljubljana - Turnover in retail rose by 43.5 percent to SIT 530.4 billion in the second quarter of the year compared to the previous three months, whereas the turnover in wholesale rose by 30.4 percent to SIT 545.3 million, the National Statistical Office reported.

In retail, specialised shops not selling groceries were most successful between April and June, as the sales rose by 85.7 percent. While car sales rose by 82 percent, the sales of furniture, domestic appliances and building materials increased by 57.9 percent. In the period between April and June, motor vehicles in worth of SIT 130.5 billion were sold in Slovenia, while fuel sales rose by 15.8 percent to SIT 52.4 billion.

The turnover of companies selling groceries, drinks and tobacco totalled SIT 138.3 billion in the above period, a rise of 19.8 percent compared to the previous three months. As for wholesale, the sales of wood, building materials and sanitary equipment recorded the highest rise, i.e. 86.6 percent. The sales of machines for the building trade, industry, agriculture and commerce increased by 80.4 percent, and the sales of motor vehicles by 66.1 percent.

Slovenia on World Travel Market

London - Over 40 tourism professionals from Slovenia have joined about 5000 exhibitors from 160 countries at 20th World Travel Market (WTM) in London from 15 through 18 November. Participation at this global event for the travel industry and tourism has been organised by the Centre for Tourism Promotion.

Slovenia Chairs a Historic Security Council Session

New York, 15 November (STA) - Members of the tripartite Bosnian presidency, Ante Jelavic, Zivko Radisic and Alija Izetbegovic, for the first time jointly presented their views on the process of implementing the Dayton peace accord at the open UN Security Council session chaired by Slovenia's Foreign Minister Boris Frlec. U.S. ambassador to the UN, Richard Holbrooke expressed his pleasure with the historic event and his gratitude to Slovenia for making it possible. In a joint New York declaration, the presidency members confirmed their commitment to making Bosnia and Herzegovina a sovereign, fully integrated and multiethnic country. They condemned forces acting against the Dayton accord to instill ethnic hatred, agreeing that the future for Bosnia and Herzegovina lies in Europe. The three co-presidents also agreed to introduce uni-

form passports written in both Latin and Cyrillic alphabets.

Mihelic's Opus Exhibited in Ljubljana

Ljubljana - Slovenia's President Milan Kucan opened an exhibition of works by one of the most prolific Slovene painters and illustrators France Mihelic (1907-1998) at the Museum of Modern Art in Ljubljana. The exhibition, which closes in the middle of January, features around 200 oil paintings, prints, drawings and tapestries. The exhibition will move to the city of Ptuj next year, and then to Maribor and Celje. Mihelic studied painting at the Zagreb Academy of Fine Arts, taught at two Slovene secondary schools and became one of the first full professors at the Ljubljana Academy of Fine Arts. He received an award for prints at the Venice Biennial in 1954, which was followed by a series of awards at home and abroad.

Already 299 Deaths on Slovene Roads This Year

Ljubljana - In the past week there were 80 traffic accidents on Slovene roads which resulted in eight deaths and 98 injuries. At the weekend there were 20 traffic accidents which resulted in three deaths and 25 injuries, reported the Interior Ministry. The most common reasons for the accidents were driving in the wrong lane and in the wrong direction, improper speed and not respecting rules regarding overtaking. Three accidents were caused because of alcohol. This year 299 people have already died on Slovene roads, last year 282 people died in the same period.

Slovene Expert Wins Prestigious Japanese Award

Ljubljana - Slovene scientist Dr. Aleksandra Kornhauser has won the prestigious Honda Award in Tokyo. Each year the Award is presented to only one scientist chosen among candidates from all over the world engaged in environmental protection research and science. For the first time in the Award's 20-year history, the winner is a woman. Dr Kornhauser has received the award for her longstanding efforts to reduce the use of environmentally damaging substances in industry, by means of efficient computer supervision systems.

Dr. Kornhauser developed several new methods which are now applied around the world. The Honda Award was founded by Soichiro Honda, the creator of the Honda business empire. Being convinced that the industry should take over the responsibility to protect the environment, Honda formed a foundation which every year presents an award.

Three Slovene Poets Participate in a Festival in the U.S.

Chicago - Three Slovene poets have taken part in a poetry festival in Chicago, which also featured Russian, Polish and American poets. Besides Tomaz Salamun, Ales Debeljak and Ales Steger, the participants in the festival 'Three Countries, Three Generations: East European Poetry Today' also included Pulitzer Award winners Mark Strand and Charles Simic.

The festival, which was held last month was organised by the Northwestern University Slavic Languages and Literatures Department.

Earlier the New York publishing house White Pine Press put out a translation of a collection of poems by Ales Debeljak, 'The City and the Child'. On the occasion Debeljak held a literary tour, during which he stopped at Harvard University.

Football Euphoria in Slovenia

Ljubljana - Football is for sure the main topic in Slovenia after the national football team drew 1:1 in Kiev with Ukraine thus achieving a historic success by qualifying for the European 2000 Championship on a 3:2 aggregate. Celebrations in fact began when the football team were greeted by a crowd of 3,000 football fans at Brnik airport, which continued in front of the Ljubljana Town Hall, where 5,000 enthusiasts celebrated the victory. At the presidential palace the team were received by President of Slovenia Milan Kucan, who congratulated them personally upon the success. Practically all Slovene top politicians, including Prime Minister Janez Drnovsek and European Affairs Minister Igor Bavcar responded to the success by sending telegrams to selector Srecko Katanec and his team. The significance of success for Slovenia can best be explained by quoting the congratulation message of Minister Bavcar:

"Dear Mr. Katanec. I wish to congratulate you upon your exceptional success, but most of all upon the fact that by winning the match with Ukraine you have taken Slovenia to Europe before I did. I am convinced that this success will facilitate my work as well."

ZAHVALA

Zahvaljujem se vsem, ki so ob smrti moje, nikoli pozabljene soproge **IVANKE BULOVEC** darovali namesto cvetja za raziskave levkemije.
Tone Bulovec

P. Valerijan Jenko je izročil \$ 1.075 Haematology Departmentu v Liverpool Hospitalu v Sydneyu in prejel sledeč odgovor:

David Rosenfeld
MB BS (Syd), FRACP, FRCPA
Michael Harvey
MB BS, PhD (Syd), FRACP, FRCPA
John Gallo
MB BS (Syd), FRACP, FRCPA
Lindsay Dunlop
MB BS (NSW), PhD (Syd), FRACP, FRCPA
Penelope Motum
MB BS, PhD (Syd), FRACP FRCPA

Haematology Department
Liverpool Hospital
Locked Bag 90
Liverpool NSW 2170
Telephone: (02)98285167
Facsimile: (02) 98285176
After Hours: (02)98285000

Fr. Valerian Jenko,
PO Box 280,
MERRYLANDS NSW 2160

Ref: DR:KC
1st July, 1999

Dear Fr. Jenko,

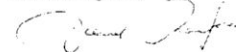
Please find enclosed, receipts for the very kind donations from friends and family of the late Ivanka Bulovec.

The money will go into the ward's equipment and education fund which will benefit patients and staff of the unit.

Ivanka will be long remembered as a very gentle lady who was always nice to all the staff and other patients and will be remembered with fondness.

There was one envelope received which was actually empty and this too is enclosed with the receipts.

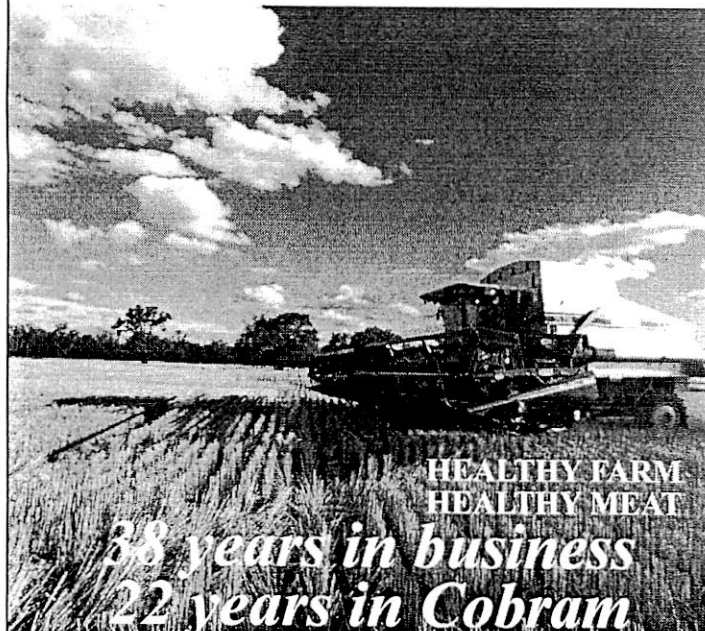
Kindest regards,

Dr. David Rosenfeld, FRACP FRCPA
HEAD OF HAEMATOLOGY AND BLOOD BANK

c.c. Sr. Griffin, NUM GCE
Dr. C. MacArthur, General Manager

AEA
V O D U S E K
M E A T S

CANBERRA
Phone: 02- 6 295 1222

COBRAM
Phone: 03-58722115

Slovensko društvo Sydney

Nedelja, 19. decembra v popoldanskih urah
PIKNIK
Igra trio Pogladič iz Slovenije

SILVESTROVANJE
Igra Trio Pogladič
Rezervacije proti plačilu vstopnice

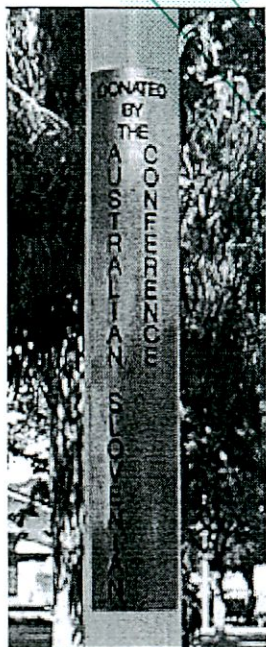
2-10 Elizabeth Street
Wetherill Park NSW 2164
Telefon (02) 9756 1658 Fax (02) 9756 1447
E-mail: slodsyd@zeta.org.au

Nesporazumi z zastavo - razočaranje - distanciranje od Avstralske slovenske konference (ASK)

SYDNEY, 27. NOVEMBRA 1999 - V Glasu Slovenije smo že nekajkrat poročali in objavili prispevek ASK, da je ta prevzela dolžnost zbiranja denarja za drog in slovensko zastavo v Coomi (o tem smo se dogovorili v Canberri pri gospe Drnovškovi Ivan Kobal, Cvetko Falež, Florjan Auser in jaz Stanka Gregorič). Samo to in nič več ni bilo pričakovano od ASK, najmanj pa organizacija slovenske slovesnosti ob 50-letnici Snowy Mountains Scheme (SMS) 16. in 17. oktobra 1999 pod slovensko zastavo. Nekaj veteranov Snowyja se je hotelo zbrati in organizirati slovesnost ob dvigu zastave, toda ko so slišali, da je organizacijo prevzela ASK niso hoteli za zastavo prispevati niti denarja, še manj pa sodelovati pri pripravah za slovesnost (vsaj tista večina s katero smo bili v stalnih stikih, ni pa tudi nobena skrivnost, da ASK med Slovenci v Avstraliji v morda 90 odstotkih ni priljubljena).

Po odhodu Cvetka Faleža na obisk v Slovenijo, je za postavitev droga in zastave skrbel Štefan Merzel, predsednik Slovenskega narodnega sveta Viktorije. Do roka, ko je bilo treba plačati zastavo občini Cooma se je zbralo le morda nekaj več kot \$ 1.500 (glede financiranja droga in zastave glej prejšnje št. Glasa Slovenije). ASK je ta znesek vplačala v zahtevanem roku, dogovor pa je bil, da se na ploščico v Coomi vpiše "Donated by the Slovenian Community", tako kot sicer piše na večini novih drogov drugih držav. Toda, ko so se slovenski veterani Snowyja in drugi rojaki zbrali v Coomi 16. in 17. oktobra na proslavi 50-letnice projekta SMS, so imeli kaj videti. Na drogu je bila ploščica z napisom: "Donated by the Australian Slovenian Conference". Nesporazum so dejali pri ASK. Toda šele potem, ko je Florjan Auser poročal na SBS radiu, da ploščica še do 31. oktobra ni zamenjana, je uredništvo Glasa Slovenije naslednjega dne dobilo pismo od tajnice ASK Jožice Gerden, da so zaprosili za zamenjavo ploščice, kasneje pa še sporočilo od občine Cooma, da bo to storjeno. Ob ponovnem obisku Coome, 26. novembra smo ugotovili, da je ista ploščica še vedno na drogu (glej fotografijo) in da čez njo ni nalepljen niti

začasen plastificiran papir s popravkom (tako kot na nekem drugem drogu). Sicer ga je občina 16. oktobra, v času proslav, zalepila na drog a ga je že isti večer nekdo potrgal od tam.

Slovenci se torej ne moremo pošteno zmeniti niti okoli svoje zastave ne da bi bilo vmes kaj vroče krvi! ASK je delavce Snowyja dobro uporabila za svojo propagando (že v Melbourne, ko smo prišli predstaviti projekt Florjana Auserja "Slovenci v Snowyju - preden nam uide čas"). Kasneje si je dobesedno "vzela" organizacijo slovenske slovesnosti v Coomi, določila kdo bo prerezal trak na glavni proslavi v soboto in na slovenski v nedeljo. Pri govorih ob slovenskem dvigu zastave so se kar zvrstili njihovi člani in brala so se pisma predstavnikov njihovih organizacij. *Bivši delavci Snowyja pa so na ta (njihov) dan ostali kot nekaj postranskega.*

Škoda, da bodo 50-letnico Snowyja, s slovenske strani, zasenčile ambicije posameznikov in organizacije, ki ne dela niti po statutu niti po pravilniku o delu (ti so mi znani, ker sem bila prva in večletna organizacijska tajnica), pa tudi sicer je njene člane danes komajda moč prešteti na nekaj človeških prstov. Vsaka organizacija ali politična stranka si mora najprej ustvariti bazo - se pravi članstvo v svoji regiji in primarno reševati probleme na svojem področju oziroma izhajati iz njih, in šele potem se lahko pridruži neki svetovni organizaciji kot njena veja. Sedeti pred računalnikom in razpošiljati politično obarvana protestna pisma v zvenečem imenu "Avstralska slovenska" - in nenazadnje predstavljati vse nas, avstralske Slovence - ter peljati enostransko politiko, žal ne pomeni legitimnosti in življenja neke organizacije, v katero naj bi bili sicer včlanjeni različni misleči ljudje, saj naj bi Svetovni slovenski kongres (SSK) dokazal, da sodelovanje med nami, Slovenci, ni nujno vezan za ideološke opredelitve. "V njem je treba doseči idejno širino in uravnoteženost, v njem naj ne prevlada nobena struja... kongres naj premaguje delitve med nami..." (tako je govoril eden od idejnih očetov SSK Vlado Habjan). "Svet naj nas spozna po naših najboljših lastnostih" je med drugim pisalo v splošnih težah za program SSK. Sicer pa so bili prvotni cilji SSK zbiranje slovenskih možganov po svetu (in ne neumnosti!), torej delovanje na višjih nivojih in ne na organiziranju veselice, koncertov in pisanju plehkkih peticij in podobnemu, toda to je že snov za drugačne debate.

Osebnostnim nimam nič ne proti desničarjem ne proti levičarjem, vendar jih spoštujem le takrat kadar se za take javno deklarirajo (po domače, ko to priznajo) ali ustanovijo organizacijo katere ime pove kaj in kdo so. Po tem zadnjem dogodku ASK-Snowy se, kot idejna ustanoviteljica Avstralske slovenske konference - ASK (iz članstva te sem izstopila sicer že pred nekaj leti zaradi takšnih in podobnih konfliktov), ki je v času osamosvojitve Slovenije opravila veliko in pomembno delo, od nje distanciram in ne želim, da bi bilo moje ime kakorkoli povezano z današnjo farso, ki ji še vedno pravijo ASK!

Na zdravje!

/nadaljevanje iz prejšnje številke/

Kako preziveti in uspeti v 21.stoletju

SYDNEY/MARIJA SENČAR/ - Poljedelci so bili z umetnimi gnojili izredno zadovoljni, saj so bile letine bogate in pridelki enkratni.

Večina rastlin potrebuje res samo dušik, fosfor in kalij za svojo rast, toda ljudje nismo rastline. Mi potrebujemo poleg teh treh še selenij, krom, kalcij, magnezij, železo, baker, jod, molibden, cink, kobalt, boron in vanadij, če hočemo imeti in ohraniti zdravo telo. Dokazano je, da 91% od vseh nas, ne je pravilno. Današnja "sveža hrana" je samo prazna luščina tistega, kar nam je narava nudila v preteklosti. Največ hrane, ki jo uživamo v dobri veri, da jemo "zdravo hrano", gre skozi uničujoče procese. Umetna gnojila, strupena škropljenja, uničujoče shranjevanje v silosih, tehnično predelovanje hrane - vse to, predno jo zaužijemo. Mali pa vendar strahu polni primer, ki ga navaja R.G.Allen, pisec Specialnega poročila o prehranjevanju in zdravju:

V letu 1948 je škodolica špinače vsebovala 150 miligramov železa. Danes ista količina špinače vsebuje samo 2 miligrama železa, torej bi sedaj morali pojesti 75 škodelic špinače, da bi zaužili isto količino železa tako potrebnega za naše zdravje.

Vsi mislimo, špinača je pač špinača. Vidimo, da ni tako. Največkrat ne pomislimo, kaj pojemo. Če je okusno pripravljeno, pojemo z vso slastjo. Kakšna je prehranbena vrednost te hrane za naše zdravje, v to se ne poglobljamo.

Toda znanstveniki in napredni zdravniki sveta so vedno bolj prepričani, da je pravilno in zdravo prehranjevanje edina rešitev zdravja naših celic in s tem našega telesa.

R.G.Allen trdi, da je naše zdravje ob koncu tega stoletja v veliki nevarnosti, lahko pa to preprečimo, samo če hočemo. Tudi sam je mislil, da je "STAROST" pač to, da ti zdravnik lepega dne pove, da imaš eno od najhujših bolezni zadnjih petdesetih let in da boš od nje umrl. Vdaj se v usodo, saj to je del starostnega pojava.

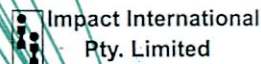
Dokazano pa je, da bi mnoge od teh bolezni lahko bile preprečene in to je največja tragedija tega stoletja.

Če smo pripravljani spremeniti način življenja in slediti znanstvenikom v njihovih raziskavah ter uživati, kar nam za naše zdravje priporočajo, si lahko življenje ne samo podaljšamo temveč tudi vsestransko izboljšamo.

/nadaljevanje sledi/

Glas Slovenije - sponzorji:
The Voice of Slovenia -
Sponsors:

 EMONA
INSTRUMENTS

 Impact International
Pty. Limited

 ROSEWOOD
HOMES

 GLAS
SLOVENIJE
THE VOICE OF SLOVENIA

Po avstralskem kontinentu,
v Tasmanijo, Argentino, ZDA,
Kanado, Švico, Avstrijo, Italijo,
Švedsko, na Japonsko
in v Slovenijo
!Around Australia, Argentina,
USA, Canada, Switzerland,
Austria, Italy, Sweden, Japan and
Slovenia!